

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Vahingonkorvauksen hakeminen rikoksentehtäjältä

Rikoksentehtäjältä haettavia vahingonkorvauksia koskeva EU:n säädös on rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäättöksen 2001/220/YOS korvaamisesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi 2012/29/EU](#) (uhrien oikeuksia koskeva direktiivi).

Kaikilla rikoksen uhreilla on direktiivin 16 artiklan mukaan oikeus saada rikosoikeudenkäynnin kuluissa päätös, jolla rikoksentehtäjä veloitetaan maksamaan hänelle vahingonkorvaus.

Näillä sivuilla kerrotaan, **miten rikoksentehtäjältä haetaan vahingonkorvausta** rikosoikeudenkäynnin yhteydessä.

Oman tilanteesi kannalta hyödyllistä tietoa löydät sen jäsenvaltion kohdalta, jossa rikosoikeudenkäynti tapahtuu.

Pääset kansallisiin tietoihin valitsemalla kyseisen maan lipun.

Päivitetty viimeksi: 08/10/2020

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Bulgaria

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Bulgarian rikosprosessilaissa säädetään menettelystä, jota noudattaen rikosten uhrien on esitettävä korvausvaatimus rikosoikeudellisessa menettelyssä. Jos uhri ei vaadi vahingonkorvausta rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä tai jos hän katsoo, että myönnetty korvaus ei kata kaikkia aiheutuneita vahinkoja, hänellä on oikeus nostaa vahingonkorvauskanne velvoitteista ja sopimuksista annetun lain (*Zakon za zadalzhniata i dogovorite*) säännösten mukaisesti siviilituomioistuimessa, ja siviilituomioistuin tutkii asian siviiliprosessilain (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) mukaisesti.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhrin asianomistajana esittämä siviilikanne, joka koskee korvausten saamista, on nostettava oikeudenkäyntimenettelyssä ennen kuin alustava käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa alkaa. Tuomioistuin lähettää ilmoituksen alustavasta käsittelystä, ja uhri tai hänen perillisensä voivat seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta nostaa siviilikanteen toissijaisen syyteoikeuden käyttäjänä ja asianomistajana. Vastaavasti vahinkoa kärsinyt oikeushenkilö voi nostaa siviilikanteen asianomistajana.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Siviilikanteen voi nostaa joko uhri itse tai hänen oikeudellinen edustajansa. Kanteen voi esittää joko suullisesti tai kirjallisesti. Siviilikanteessa on mainittava kantajan ja sen henkilön nimet, jota vastaan kanne nostetaan, rikosoikeudellinen menettely, johon siviilikanne liittyy, rikos, josta vahingot aiheutuivat, sekä niiden vahinkojen luonne ja määrä, joista vaaditaan korvausta. Oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvä siviilikanne voidaan nostaa sekä syytettyä että sellaisia muita henkilöitä vastaan, jotka ovat siviilioikeudellisesti vastuussa rikoksen aiheuttamista vahingoista.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Näyttö on esitettävä oikeudenkäynnin aikana. Siviilikanteen nostaneella asianomistajalla on oikeus olla läsnä oikeudenkäynnissä, pyytää toimia siviilikanteen turvaamiseksi, tutustua asiakirja-aineistoon ja saada tarvittavia otteita asiakirjoista, esittää todistusaineistoa, pyyntöjä, huomautuksia ja vastalauseita sekä kiistää sellaiset tuomioistuimen toimet, jotka loukkaavat hänen oikeuksiaan ja oikeutettuja etujaan.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Uhrin ei tarvitse maksaa lainkaan oikeudenkäyntikulua eikä muita hänen siviilikanteeseensa liittyviä kuluja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhri / siviilikanteen nostanut asianomistaja voi käyttää oikeudellista edustajaa. Jos uhri / siviilikanteen nostanut asianomistaja voi osoittaa, että hänellä ei ole varaa asianajajaan, mutta hän haluaa käyttää asianajajaa ja tämä on oikeudenmukaisuuden kannalta perusteltua, asiaa käsittelevä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin osoittaa hänelle asianajan.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Ensimmäisen asteen tuomioistuin ratkaisee siviilikanteen päätöksessä, joka ilmoitetaan alustavassa käsittelystä. Jos tuomioistuin kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta, sen on perusteltava päätöksensä. Tuomioistuimen kieltävästä päätöksestä ei voi valittaa.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Rikostuomioistuimen päätöksestä kieltäytyä ratkaisemasta siviilikanne ei voi valittaa. Uhrilla on oikeus vaatia vahingonkorvausta siviilituomioistuimessa, ja asia käsitellään siviiliprosessilain mukaisesti. Jos rikosoikeudellinen menettely on edelleen kesken, siviilikanteen käsittely siviilituomioistuimessa keskeytetään, kunnes rikosoikeudellinen menettely on saatu päätökseen.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Kun rikoksentehtäjä on tuomittu, uhri voi pyytää tuomioistuinta antamaan täytäntöönpanomääräyksen. Uhri voi toimittaa täytäntöönpanomääräyksen ulosottomiehelle, joka perii rikoksentehtäjältä tuomioistuimen uhrille myöntämän korvauksen.

Päivitetty viimeksi: 25/07/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Tšekki

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Sinulla on oikeus liittää tekijää koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn vahingonkorvausvaatimus. Tällöin tuomioistuin voi lopullisessa päätöksessään rangaistuksen lisäksi velvoittaa rikoksentehtäjän korvaamaan vahingon. Voit hakea korvausta myös erikseen siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Milloin tahansa ennen ensimmäistä tuomioistuinkäsittelyä ja ennen todisteiden vastaanottamista.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

On täsmennettävä, mitä vahingonkorvausta vaaditaan, ja määriteltävä ja näytettävä toteen yksittäiset vahingot.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

On kokonaan omassa harkintavallassasi, mitä todisteita toimitat tuomioistuimelle vaatimuksesi tueksi. Päätöksen tekeminen hakijan hyväksi edellyttää luonnollisestikin kattavia ja vakuuttavia todisteita.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Kyllä, omalla kustannuksellasi.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Jos et ole pystynyt osoittamaan vahingon määrää tai jos tarvittava todisteiden vastaanottaminen pitkästä rikosoikeudenkäyntiä. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin siirtää vahingonkorvausvaatimuksesi siviilioikeudelliseen menettelyyn.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Sinulla on oikeus hakea muutosta, kunnes vahingonkorvausta koskeva tuomiolausuma on annettu.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jos rikoksentekijä laiminlyö sen, mihin hänet on velvoitettu, voit hakea tuomioistuimelta tuomion täytäntöönpanoa tuomioistuimen valtuuttaman ulosottomiehen välityksellä.

Päivitetty viimeksi: 15/06/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Tanska

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Hakijan korvausvaatimus voidaan käsitellä rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä tuomioistuimessa. Tässä tapauksessa tuomari voi päättää, otetaanko hakemus käsiteltäväksi. Tämä voi riippua siitä, kiistääkö rikoksentekijä korvausvaatimuksen, sekä siitä, onko vaatimuksen tueksi asiakirja-aineistoa, myös haetun korvauksen suuruudesta.

Rikoksentekijälle osoitettu korvausvaatimus on esitettävä tuomioistuimelle suullisesti tai kirjallisesti, jotta rikoksentekijällä on mahdollisuus vastata siihen.

Tämä on mahdollista osallistumalla oikeudenkäyntiin joko itse tai edustajan kautta (tavallisesti oikeudenkäynnissä avustava asianajaja).

Korvausvaatimuksen voi jättää myös poliisille, joka sitten liittyy sen mahdolliseen tuomioistuinmenettelyyn.

Hakija voi toimittaa hakemuksen myös Tanskan rikosvahinkolautakunnalle, vaikka tuomioistuin olisi käsitellyt korvausvaatimusta rikosoikeudellisessa menettelyssä. Tämä koskee erityisesti tapauksia, joissa rikoksentekijä ei maksa tuomion mukaista korvausta.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Korvausvaatimus voidaan esittää jo ensimmäisessä keskustelussa poliisin kanssa. Se olisi toimitettava viimeistään pääkäsittelyyn tuomioistuimessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Jos sinulle on aiheutunut vahinkoa, josta rikoksentekijä on vastuussa, voit vaatia vahingonkorvausta. Vastuuta ja korvauksia koskevassa Tanskan laissa esitetään muun muassa seikkoja, joista hakija voi vaatia korvausta.

Näitä voivat olla

terveydenhoitokulut

menetetty ansiotulot

kipu ja kärsimys

pysyvä vamma

ansiokyvyn menetykset

pääasiallisen tulonhankkijan menetykset

hautauskulut

aineeton vahinko

vakava henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkaus

omaisuusvahingot

rahallinen menetykset.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Vaatimuksen voi esittää Tanskan rikosvahinkolautakunnan hakemuslomakkeella. Lautakunta suosittelee lomakkeen käyttöä, mutta se ei ole pakollista.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Tämä riippuu siitä, mistä korvausta haetaan. Menetyksen olisi oltava uskottava, ja tiettyjen seikkojen osalta vaaditaan asiakirja-aineistoa menetyksen suuruudesta.

Asiakirjat voivat olla esimerkiksi kuitteja rikoksen vuoksi syntyneistä kuluista. Lisäksi vahingon laajuuden määrittämisessä käytetään usein potilaskertomuksia ja lääkärintodistuksia. Ansionmenetyksien ja ansiokyvyn menetyksen osalta hakijan olisi toimitettava asiakirjoja, jotka koskevat hänen tulojaan ennen ja jälkeen vahingon. Näitä ovat esimerkiksi palkkakuitit, vuotuiset tilioitteet ja työnantajan ilmoitukset.

Jos tuomioistuin katsoo, että asiakirja-aineisto ei ole riittävä, ja vastaaja riitauttaa korvauksen maksamisen, vaarana on, että tuomioistuin ei sisällytä korvausvaatimusta rikosoikeudelliseen menettelyyn.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei. Jos vaatimus esitetään rikosasian yhteydessä, tästä ei aiheudu hakijalle kuluja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Kyllä. Tuomioistuin voi tietyin edellytyksin nimetä hakijalle oikeudenkäyntiä varten asianajajan. Tästä ei seuraa kuluja hakijalle.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin voi missä tahansa rikosoikeudellisen menettelyn vaiheessa kieltäytyä käsittelemästä yksityisoikeudellista vaatimusta, jos se katsoo, että vaatimusta ei voida käsitellä rikosoikeudellisessa menettelyssä aiheuttamatta huomattavaa haittaa.

Jos tuomioistuin katsoo, että vaatimuksen tueksi esitetyt tiedot ovat riittämättömiä tai että rikosta koskeva langettava tai vapauttava rikostuomio ei johda vaatimusta tukevaan päätökseen, vaatimusta ei oteta käsiteltäväksi.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Tuomioistuimen päätöksestä jättää vahingonkorvausvaatimus rikosoikeudellisen menettelyn ulkopuolelle ei voi valittaa eikä siihen voi hakea muutosta. Sen sijaan hakijan on nostettava vahingonkorvausvaatimuksesta siviilikanne tai toimitettava hakemus Tanskan rikosvahinkolautakunnalle.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Aluksi voit ottaa yhteyttä rikoksentekijään. Tämä voi maksaa sinulle välittömästi. Näin saat korvauksen nopeasti ja asia tulee hoidettua.

Jos rikoksentekijä ei maksa vapaaehtoisesti tai jos korvausvaatimuksia on enemmän ja ne edellyttävät pidempää käsittelyä, voit toimittaa hakemuksesi Tanskan rikosvahinkolautakunnalle.

Selvyyden vuoksi on todettava, että sinun ei edellytetä ensin itse pyrkivän saamaan korvauksia rikoksentekijältä, vaan voit toimittaa hakemuksen heti Tanskan rikosvahinkolautakunnalle.

Tämän jälkeen Tanskan rikosvahinkolautakunta nostaa takautumiskanteen rikoksentekijää vastaan.

Päivitetty viimeksi: 05/05/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Saksa

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Vahingonkorvausta voi vaatia tekemällä korvaushakemuksen (*Adhäsionsantrag*), jossa esitetään täsmällisesti asia ja perustelut (ks. kysymys 3).

Hakemuksen voi toimittaa poliisille, syyttäjälle tai toimivaltaiselle tuomioistuimelle (ks. kysymys 2).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Vaatimuksen voi esittää kirjallisesti poliisille jo rikosilmoituksen yhteydessä. Sen voi esittää myös myöhemmin syyttäjälle tai tuomioistuimelle kirjallisesti tai kirjauttaa tuomioistuimen kirjaamon pöytäkirjaan. Suullisesti vaatimuksen voi esittää myös pääkäsittelyssä.

Yleensä on suositeltavaa esittää vaatimus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta ratkaisua ei jätetä tekemättä ainakaan menettelyn huomattavan viivästyksen vuoksi.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaatimuksesta on käytävä yksiselitteisesti ilmi, mitä syytetyltä vaaditaan ja miksi. Rahausuma, jota vaaditaan korvauksena taloudellisesta vahingosta (esim. ansionmenetyksestä tai vahingoittuneesta omaisuudesta) pitäisi yleensä esittää tarkkoina laskelmina. Sen sijaan kivusta ja särystä maksettavan korvauksen suuruuden voi määrittää tuomioistuin. Tällöinkin olisi kuitenkin mainittava ainakin likimääräinen suuruusluokka ja perustelut kivun ja säryn aiheutumisesta vaadittavan korvauksen laskennalle tai arvioimiselle. Tosiseikat, joihin vaatimus perustuu (esim. rikoksen kuvaus, selvitys vammoista ja omaisuusvahingoista), on ilmoitettava mahdollisimman tarkasti.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Erityistä lomaketta ei ole.

Esimerkki vahingonkorvausmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta on nähtävissä liittovaltion oikeus- ja kuluttajansuojaministeriön julkaisemassa *Opferfibel*-oppaan sivulla 59 (esimerkki 5). Opas, jossa käsitellään uhrien ja vahinkoa kärsineiden oikeuksia rikosasioissa, on julkaistu sivustolla <https://www.hilfe-info.de/> otsikon "Publikationen" (julkaistu) alla.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vaatimuksessa on mainittava tai siihen on liitettävä kaikki saatavilla olevat todisteet, jotka ovat vaatimuksen kannalta tärkeitä (esim. laskut, todistukset). Voit myös viitata poliisille antamiisi tietoihin (rikosilmoitus, todistajanlausunto) tai syytekirjelmään.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Jos sinulle myönnetään vaatimasi korvaus, et joudu maksamaan tuomioistuinmaksuja. Välttämättömät kulut, esim. ansionmenetykset oikeuden istuntoon osallistumisen vuoksi, maksaa syytetty.

Jos vaatimus hylätään kokonaan tai osittain tai peruutat vaatimuksesi taikka jos tuomioistuin jättää asian ratkaisematta, se tekee harkinnanvaraisen päätöksen siitä, kuka vastaa tuomioistuimelle ja osallisille aiheutuneista kuluista (esim. asianajokuluista).

Vaikka vahingonkorvausvaatimus hylättäisiin, sinä et vahingonkärsijänä joudu maksamaan tuomioistuinmaksuja – toisin kuin riitaoikeudenkäynnissä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Asianajajaa ei välttämättä tarvitse käyttää, mutta se voi joissakin tapauksissa olla suositeltavaa. Näin on esimerkiksi silloin, kun kyseessä on monimutkainen asia, jossa rikoksentekijöitä on useita, tai on ratkaistavana vaikeita yksityisoikeudellisia vastuukysymyksiä tai oikeudessa määrätty korvaukset (esim. rahausuma) on pantava täytäntöön ulosottotoimin. Jos oikeudelliset edellytykset (erityisesti varattomuus) täytyvät, voidaan asianajajan käyttöön myöntää oikeusapua.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin ei tee korvausvaatimusta koskevaa päätöstä, jos syytetty vapautetaan syytteestä tai asiaa ei oteta tutkittavaksi, vaatimus ei ole hyväksyttävä, vaatimus näyttää tuomioistuimesta perusteettomalta tai vaatimus ei – poikkeuksellisesti – sovellu rikosoikeudenkäynnissä ratkaistavaksi.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Päätökseen, jolla tuomioistuin jättää vaatimusta koskevan päätöksen tekemättä, koska se katsoo, etteivät edellytykset päätöksen tekemiselle täyty, voi hakea muutosta välittömästi tehtävällä valituksella.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Vahingonkorvaustuomiot ja vahingonkorvausmenettelyssä tehdyt sovinnot voidaan panna täytäntöön yleisten pakkotäytäntöönpanosääntöjen mukaisesti.

Pakkotäytäntöönpano suoritetaan tuomion tai sovintoasiakirjan täytäntöönpanokelpoisella jäljennöksen perusteella. Sen saa rikostuomioistuimen kirjaajalta.

Päivitetty viimeksi: 06/12/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [et](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Viro

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Uhri voi nostaa rikosoikeudellisessa menettelyssä syytettyä vastaan vahingonkorvausta koskevan siviilikanteen. Tutkintaviranomainen tai syyttäjä antaa uhrille tietoa siviilikanteen esittämismenettelystä, perusvaatimuksista, esittämisen määräajasta ja määräajan ylittämisen seurauksista.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhrin on esitettävä tällainen vahingonkorvauskanne 10 päivän kuluessa siitä kun hän on tutustunut rikostutkinta-aineistoon. Määräajan pidentämistä voi hakea syyttäjältä.

Määräajan ylityessä siviilikanne palautetaan sen esittäjälle. Tällöin vahingonkorvausta voi hakea siviilituomioistuimessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Siviilikanteessa voi esittää vaatimuksen rikosoikeudellisten menettelyjen kohteena olevalla teolla rikotun tilanteen palauttamiseksi tai korjaamiseksi. Vaatimuksen perustana olevien tosiseikkojen on täsmättävä olennaisilta osin menettelyjen kohteena olevan rikoksen kanssa, ja vaatimusta pitää voida käsitellä myös siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Siviilikanne on esitettävä kirjallisena. Siihen merkitään kantajan ja vastaajan tiedot sekä selkeästi ilmaistu vaatimus ja sen perustana olevat tosiseikat ja todisteet. Esitetyn vaatimuksen on oltava täydellinen eli sen pitää sisältää määrällisesti ilmaistuna kaikki vahinkolajit, joiden korvaamista vaaditaan.

Aineettoman vahingon korvaamista koskevasta kanteesta voi jättää pois korvaussumman ja pyytää, että tuomioistuin käyttää harkintaansa oikeudenmukaisen korvauksen määräämiseksi.

Asian käsitelijä voi vahvistaa määräajan, johon mennessä siviilikanteessa olevat puutteet on korjattava.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Siviilikannetta varten ei ole erityistä lomaketta.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Siviilikanteessa on mainittava todisteet, jotka vahvistavat vaatimuksen perusteena olevat tosiseikat ja joihin kantaja haluaa vedota riippumatta siitä, millaisia todisteita syyttäjä esittää.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Kun kyseessä on rikosoikeudellisessa menettelyssä käsiteltävä siviilikanne, valtion käsittelymaksua ei peritä – paitsi jos kyseessä on aineettoman vahingon korvaamista koskeva siviilikanne, jossa aineettoman vahingon korvaamista koskeva vaatimus ei johdu ruumiinvamman, muun terveysongelman tai elättäjän kuoleman aiheuttamisesta.

Jos siviilikanne hylätään, siviilikanteen tai julkisoikeudellisen saatavan käsittelykuluista vastaa kantaja. Jos siviilikanteen vaatimukset hyväksytään osittain, tuomioistuin jakaa siviilikanteen käsittelykulut uhrin, tuomitun ja vastaajan kesken ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat. Tuomioistuin voi myös määrätä siviilikanteen käsittelykulut kokonaan tai osittain uhrin kannettaviksi, jos kulujen periminen vastapuolelta olisi jälkimmäisen kannalta äärimmäisen epäoikeudenmukaista tai kohtuutonta.

Jos siviilikanne jätetään käsittelemättä sen vuoksi, että on annettu vapauttava tuomio tai rikosprosessi on lopetettu, siviilikanteen käsittelyyn liittyvät kulut maksaa valtio. Jos siviilikanne jätetään käsittelemättä jostain muusta syystä, tuomioistuin jakaa siviilikanteen käsittelykulut uhrin ja valtion kesken ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhri voi saada valtion oikeusapua, jos valtion oikeusapua koskevassa laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Jos tuomioistuin katsoo, että uhrin keskeiset edut voivat ilman asianajajaa jäädä suojaamatta, se voi omasta aloitteestaan päättää valtion oikeusavun antamisesta laissa säädetyin perustein ja menettelyin.

Valtion oikeusapua voidaan antaa luonnolliselle henkilölle, joka ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan oikeudellista asiantuntijapalvelua tai pystyy maksamaan sen vain osittain tai erissä tai jonka taloudellinen tilanne ei oikeudellisen palvelun maksamisen jälkeen mahdollista perustoimeentuloa. Valtion maksamaa oikeusapua voi saada luonnollinen henkilö, joka valtion avustusta haettaessa asuu Virossa tai muussa EU:n jäsenvaltiossa tai on Viron tai muun EU:n jäsenvaltion kansalainen. Muille oikeusapua annetaan vain Viroa sitovan kansainvälisen velvoitteen nojalla.

Laissa säädetään perusteista olla myöntämättä valtion oikeusapua. Valtion oikeusapua ei myönnetä esimerkiksi silloin kun hakija pystyy puolustamaan oikeuksiaan itse tai kustantamaan oikeudelliset palvelut, koska hänellä on helposti myytävää omaisuutta. Valtion oikeusapua ei myönnetä myöskään silloin kun oikeudellisten palvelujen kustannukset eivät oletettavasti ylitä hakijan kahdella kerrottua keskimääräisiä kuukausituloja, jotka on laskettu hakemuksen jättämistä edeltävien neljän kuukauden keskimääräisten kuukausitulojen perusteella ja joista on vähennetty verot, pakolliset vakuutusmaksut, laissa määritellyistä elatusvelvollisuuksista aiheutuvat kulut sekä kohtuulliset asumis- ja liikkumiskustannukset. Valtion oikeusapu evätään myös silloin kun hakijalla on olosuhteiden vuoksi ilmeisen vähäinen mahdollisuus suojata oikeuksiaan, silloin kun oikeusapua haetaan aineettomaan vahinkoon liittyvän korvausvaatimuksen esittämiseksi ja asiassa ei esiinny suoranaista yleistä etua tai kun mahdollinen hyöty, jonka hakija voi saada asiassa, on kohtuuttoman pieni valtiolle oikeusavun tarjoamisesta odotettavissa oleviin kustannuksiin verrattuna.

Valtion oikeusavun antamisesta päätetään henkilökohtaisten hakemusten perusteella. Kun valtion oikeusavun hakija on uhrina rikosoikeudellisessa menettelyssä, oikeusavun myöntämisestä päättää asiaa käsittelevä tuomioistuin tai esitutkintamenettelyssä käräjäoikeus, jonka toimivaltaan rikosasian käsittely kuului.

Valtion oikeusapua haetaan erillisellä lomakkeella, joka on täytettävä viron kielellä. Jos oikeusapua hakee sellainen luonnollinen henkilö, joka asuu jossakin EU:n jäsenvaltiossa tai on jonkin muun EU:n jäsenvaltion kansalainen, hakemuksen voi jättää myös englanniksi.

Hakijan on lisättävä valtion oikeusapua koskevaan hakemukseen allekirjoittamansa ilmoitus omasta taloudellisesta tilanteestaan ja mahdollisuuksien mukaan muita todisteita kyseisestä tilanteesta. Jos hakija ei asu Virossa, hänen on lisättävä hakemukseen asuinmaan toimivaltaisen viranomaisen ilmoitus hakijan ja tämän perheenjäsenen tuloista kolmelta edeltävältä vuodelta. Jos viranomaisen ilmoitusta ei hakijasta riippumattomista syistä saada, valtion oikeusavusta voidaan päättää ilman sitä.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Siviilikanne jätetään käsittelemättä erityisesti silloin kun kanne ei ole vaatimusten mukainen, rikosprosessi lopetetaan tai annetaan vapauttava tuomio.

Tuomioistuin voi jättää siviilikanteen käsittelemättä, jos sitä voida käsitellä ilman uhrin tai vastaajan läsnäoloa eivätkä nämä eivät ole ilmaantuneet oikeusistuntoon. Siviilikanne jätetään käsittelemättä myös silloin kun tuomio on langettava.

Siviilikanne hylätään, jos perusteita siinä esitettyjen vaatimusten hyväksymiselle ei ole.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Jos siviilikannetta ei ole otettu käsiteltäväksi, vahingonkorvausta voi hakea siviilituomioistuimessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökseen voi hakea muutosta piirituomioistuimessa.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjä vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jos rikoksesta tuomittu ei ole maksanut päätöksessä määrättyä korvausta, uhrilla on oikeus ottaa yhteys haastemieheen, joka toteuttaa täytäntöönpanomenettelyä.

Päivitetty viimeksi: 15/08/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [ei](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Kreikka

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Sinun on asianomistajana nostettava siviilikanne, joka kirjataan toimivaltaiselle syyttäjälle tai poliisille tehtävään rikosilmoitukseen (syytteen nostamisen yhteydessä), mikä edeltää rikosoikeudenkäyntiä. Siviilikanteen voi nostaa myös rikostutkinnan aikana erillisellä asiakirjalla, ns. kannekirjelmällä, joka toimitetaan poliisille, syyttäjälaitokselle tai kuulusteluun. Kanteen voi esittää myös suoraan tuomioistuimessa ennen kuin se aloittaa todisteiden tutkimisen (rikoslain 82 ja 83 §).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

A) Oikeudenkäyntiä edeltävien toimien yhteydessä edellä mainitulla tavalla (rikoslain 83 §).

B) Kuulustelun yhteydessä suullisella ilmoituksella ennen todisteiden tutkimista, mikä ei edellytä kirjallista ennakkomenettelyä, jos haet rahallista korvausta rikoksesta aiheutuneesta kivusta ja särystä sekä henkisistä kärsimyksistä, tai toimittamalla asiakirjan vastaajalle viisi päivää ennen oikeusistuntoa, jos vaadit vahingonkorvausta (rikosprosessilain 68 §).

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Siviilikanteeseen on sisällytettävä yhteenvedo tapauksesta, jossa olet asianomistajana, perusteet, joiden nojalla sinulla on tähän oikeus, sekä nimettävä tuomioistuimen toimipaikassa toimiva oikeudenkäyntiasiamies, jos et oleskele maassa pysyvästi.

Jos siviilikanteessa vaaditaan rahallista korvausta rikoksesta aiheutuneesta kivusta ja särystä sekä henkisistä kärsimyksistä, kirjallista menettelyä ei edellytetä. Tällaisissa tapauksissa asianomistaja vaatii yleensä symbolista summaa (44 euroa sekä varauma suuremmasta määrästä (*me epifylaxi*)) eikä korvausvaatimuksen koko määrää. Jos tuomioistuin toteaa vastaajan syylliseksi, se määrää vastaajan maksamaan vahingonkorvauksena kyseisen vertauskuvallisen määrän. Täyden vahingonkorvauksen saamiseksi sinun on toimitettava erillinen vaatimus siviilituomioistuimelle (*politiko dikastirio*). Jos korvausvaatimus koskee rikoksesta aiheutuneita aineellisia vahinkoja, vastaajalle on pitänyt toimittaa viisi päivää ennen oikeusistuntoa asiakirja, jossa eritellään korvausvaatimukset (rikoslain 68 §).

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole. Kanteeseen on sisällytettävä kaikki edellä mainitut seikat. Kuten edellä todetaan, ennakkomenettelyä edellytetään ainoastaan silloin, kun rikostuomioistuimelta vaaditaan aineellisten vahinkojen korvausta. Tällöin vastaajalle on toimitettava kannekirjelmä viisi päivää ennen oikeusistuntoa edellä mainitun mukaisesti.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Ennen kuulemismenettelyä sinun on hankittava kannetta koskevat todistusasiakirjat eli lääkärintodistukset ja muut todistukset sekä todistajat ja kaikki muu kannetta koskeva näyttö.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Siviilikanteen nostamisesta peritään 40 euron maksu (rikoslain 63 §, sellaisena kuin se on voimassa 23. tammikuuta 2017 alkaen ja muutettuna lailla nro 4446/2016).

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Laissa (laki nro 3226/2004 1§) määrätään oikeusavun antamisesta pientuloisille Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille, kolmansien maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille henkilöille, jos he asuvat laillisesti ja pysyvästi Euroopan unionissa. Oikeusapuun oikeutettuja ovat pientuloiset henkilöt, joiden kotitalouksien vuotuiset tulot eivät ylitä kahta kolmasosaa työntekijän minimivuospalkasta, joka määritellään kansallisessa työehtosopimuksessa (*ethniki geniki syllogiki symvasi ergasias*). Jos perhe on riitainen tai hajonnut, ei toisen osapuolen tuloja oteta huomioon. Rikoslain seuraavissa pykälissä säädetään niistä rikoksista, joiden uhrit ovat myös oikeutettuja oikeusapuun rikos- ja siviilioikeudellisten vaatimusten osalta: 323 § (orjakauppa), 323A § (ihmiskauppa, orjuuteen tai orjuuden kaltaiseen pakkotyöhön asettaminen ja avioliittoon pakottaminen), 323B §:n a momentti (matkojen järjestäminen tarkoituksena osallistuminen sukupuoliyhdyntään lapsen kanssa tai muihin lasten sukupuoliseellisyyttä loukkaaviin tekoihin (seksiturismi)), 324 § (lapsikaappaus), 339 § (lapsen kohdistuva siveellisyysrikos), 348A § (lapsipornografia), 351A § (maksua vastaan suoritettavat sukupuoliseellisyyttä loukkaavat teot, joissa on osallisena alaikäinen) sekä lain nro 3386/2005 87 §:n 5 ja 6 momentti (kolmannen maan kansalaisen laittoman maahantulon ja maastapoistumisen sekä laittoman oleskelun helpottaminen) ja 88 § (kolmansien maiden kansalaisten salakuljetus Kreikkaan). Oikeusapuun ovat niin ikään oikeutettuja alaikäiset henkilöt, jotka ovat joutuneet seuraavien rikoslaissa tarkoitettujen rikosten uhriksi: 336 § (raiskaus), 338 § (seksuaalirikos), 343 § (sukupuoliseellisyyttä loukkaavat teot yhdistettynä valta-aseman väärinkäyttöön), 345 § (insesti), 346 § (sukupuoliseellisyyttä loukkaavat teot omaisten välillä), 347 § (seksuaalisesti poikkeava käytös (sodomia) – kumottu rikos), 348 § (yllyttäminen irstauteen), 348B § (lapsen tarjoaminen seksuaalisiin tarkoituksiin), 348C § (pornografiset esitykset, joissa on alaikäisiä) ja 349 § (paritus).

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Rikostuomioistuin ei voi käsitellä siviilikannetta, jos se toteaa, että vastaajaa ei pidä asettaa syytteeneseen, tai vapauttaa hänet syytteenestä mistä tahansa syyistä. Tuomioistuin hylkää siviilikanteen niin ikään, jos sen nostamisessa ei ole noudatettu lakia, eli ei ole menetelty edellä esitettyllä tavalla, tai jos kanne ei perustu lakiin taikka kanteessa esitetty vaatimus ei ole perusteltu, esim. uhri ei ole rikoksen väliön vahingon kärsijä eikä oikeudellisesti suojatun edun haltija.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta korvausta?

Voit hakea vähäisiä rikkomuksia käsittelevän tuomioistuimen (*ptaismatodikeio*), rikostuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanon (*monomeles plimmeleidikeio*), rikostuomioistuimen kolmen tuomarin kokoonpanon (*trimeles plimmeleidikeio*) ja muutoksenhakuistuimen (*efeteio*)

vapautuspäätökseen muutosta (*efesi*), jos sinut on tuomittu korvauksiin ja korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mutta vain tältä osin (rikoslain 486 §: 1 b

momentti). Voit hakea muutosta myös **tuomioon**, jos kanteesi on hylätty sillä perusteella, että se ei perustu lakiin tai tuomioissa on myönnetty sinulle rahallinen tai muu korvaus, jos korvaukseksi vaadittu määrä on yli 100 euroa, kun muutoksenhaku koskee vähäisiä rikkomuksia käsittelevän tuomioistuimen päätöstä, yli 250 euroa, kun muutoksenhaku koskee rikostuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanon tai nuorisotuomioistuimen kolmen tuomarin kokoonpanon päätöstä, yli 500 euroa, kun muutoksenhaku koskee rikostuomioistuimen kolmen tuomarin kokoonpanon tai nuorisotuomioistuimen kolmen tuomarin kokoonpanon päätöstä (rikoslain 488 §). Voit myös hakea **muutosta tuomioon**, jossa syyte hyväksytään, jos kanteesi hylätään sillä perusteella, että se ei perustu lakiin (rikosprosessilain 505 § 1 c momentti), sekä **vapauttavaan tuomioon**, jos sinut on siinä tuomittu korvauksiin ja oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen (rikoslain 505 § 1 g momentti).

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksenteikijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Tuomioistuimen sinulle myöntämä korvaus on käytännössä siviilioikeudellisia vaatimuksia koskeva päätös. Siksi se pannaan täytäntöön samalla tavoin kuin siviiliasioissa annetut tuomiot ulosottomenettelyineen.

Päivitetty viimeksi: 06/12/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksenteikijältä - Espanja

Miten voin vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksenteikijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Espanjan oikeudessa vahingonkorvausta haetaan normaalisti rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa siviilioikeudellinen korvausvastuu tutkitaan yhdessä rikosasian kanssa. Tästä syystä tutkintatuomioistuin kertoo vahinkoa kärsineelle kaikista vahingonkorvauksen vaatimiseen liittyvistä oikeuksista sen selvittämiseksi, haluaako tämä vaatia vahingonkorvausta rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä vai jättää mahdollisuuden vahingonkorvauksen vaatimiseen siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Jos vahinkoa kärsinyt ilmaisee haluavansa vaatia vahingonkorvausta rikosoikeudellisessa menettelyssä, hän voi valita, haluaako hän syyttäjäviranomaisen (*Ministerio Fiscal*) ajavan vahingonkorvausvaatimuksia hänen nimissään (näin käy, jos vahinkoa kärsinyt ei valitse mitään) vai haluaako hän osallistua menettelyyn tässä tarkoituksessa asianomistajana asianajajan (*Abogado ja Procurador*) edustamana.

Jos vahinkoa kärsinyt päättää vaatia vahingonkorvausta rikosoikeudellisen menettelyn ulkopuolella, hänen on nostettava siviilioikeudellinen vahingonkorvauskanne kyseistä menettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti.

Uhri voi siis vaatia vahingonkorvausta tuomioistuimessa joko henkilökohtaisesti antamalla lausuman, joka otetaan vastaan samassa yhteydessä, kun uhrille kerrotaan hänen oikeuksistaan, tai vahvistamalla vaatimuksensa kirjallisesti taikka asianajajan (*Abogado ja Procurador*) kautta. Kirjallinen vahvistaminen ei ole välttämätöntä, sillä jos kirjallista vaatimusta ei tehdä, syyttäjät ajaa siviilioikeudellisia vaatimuksia yhdessä rikossyytteiden kanssa.

Rikosuhrien tukikeskukset (*Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito*) auttavat hakemusten laadinnassa. Rikosuhrien tukikeskuksia on kaikilla itsehallintoalueilla, käytännössä kaikkien maakuntien pääkaupungeissa ja myös muissa kaupungeissa. Terrorismirikosten kohdalla apua saa valtakunnallinen ylioikeuden (*Audiencia Nacional*) terrorismirikosten uhrien tukikeskuksesta (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo*).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Missä tahansa menettelyvaiheessa ennen suullisen käsittelyn aloittamista. Tutkintatuomioistuin (*Juzgado de Instrucción*) antaa mahdollisuuden vaatimuksen esittämiseen tutkintavaiheessa, kun on saanut tiedon vahinkoa kärsineestä.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaatimuksessa on täsmennettävä aiheutuneet vahingot (vahinkojen suuruus) ja esitettävä asiaan liittyvät tositteet tai laskelmat on vaatimuksen tueksi.

Tuomioistuimen asiantuntija tutkii nämä myöhemmin.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vahingonkorvausvaatimuksen tueksi on esitettävä asiaan liittyvät tositteet tai laskelmat, joihin vaatimus perustuu. Lisäksi jos maksutonta oikeusapua on jo haettu, on esitettävä tuloja ja varallisuutta koskevat todisteet.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei liity.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhrilla on oikeus saada tietoa siitä, miten hän voi saada lainopillista neuvontaa ja oikeusapua sekä tarvittaessa mitkä ovat maksuttoman neuvonnan ja oikeusavun edellytykset, heti kun hän ottaa ensimmäisen kerran yhteyttä viranomaisiin. Myös rikosuhrien tukikeskukset antavat tätä koskevia tietoja.

Uhri voi esittää maksuttoman oikeusavun myöntämistä koskevan hakemuksen sille virkamiehelle tai viranomaiselle, joka on antanut hänelle tietoa lainopillisen neuvonnan ja oikeusavun – tarvittaessa myös maksuttoman – hakumenettelystä. Viranomainen välittää hakemuksen liiteasiakirjoiineen asiaankuuluvalla asianajajayhdistykselle.

Hakemus voidaan esittää myös rikosuhrien tukikeskukselle, joka välittää sen asiaankuuluvalla asianajajayhdistykselle.

Uhrilla on mahdollisuus saada apua lainopillisen neuvonnan yksiköiltä, jotka tarjoavat tietoa lakiasioista kaikille kansalaisille. Tällaisia yksiköjä ylläpitävät kunkin tuomiopiirin asianajajayhdistykset.

Tätä varten on täytettävä kaavake, jonka saa tuomioistuimesta, oikeusministeriöstä ja muista valtion virastoista. Lisäksi hakijan on osoitettava varattomuutensa. Hakijan on esitettävä hakemuksensa asiasta vastaavan tuomioistuimen tuomiopiirissä toimivalle asianajajayhdistykselle tai kotipaikkansa tuomioistuimelle, ellei rikosoikeudellinen menettely ole vielä alkanut. Kun rikosoikeudellinen menettely on alkanut, maksutonta oikeusapua on mahdollista saada milloin tahansa, jos uhri osallistuu menettelyyn asianomistajana.

Jos kyseessä on sukupuoleen perustuvan väkivaltarikoksen uhri, ei varattomuutta tarvitse osoittaa oikeusavun saamiseksi.

Myös terrorismirikoksen uhri voi saada maksutonta oikeusapua.

Rikoksen uhri voi hakea maksutonta oikeusapua Espanjassa, jos hän on jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen ja varaton.

Hakijalle annetaan oikeus välittömästi annettavaan maksuttomaan oikeusapuun varallisuudesta riippumatta, jos hän on joutunut sukupuoleen perustuvan väkivallan taikka terrorismin tai ihmiskaupan uhriksi, rikoksen uhriksi joutumiseen liittyvissä, siihen perustuvissa tai siitä johtuvissa menettelyissä. Sama oikeus on myös silloin, kun uhri on alaikäinen tai kun kehitysvammainen tai mielenterveyshäiriöstä kärsivä henkilö on joutunut hyväksikäytön tai kaltoinkohtelun uhriksi.

Kyseinen oikeus on myös henkilöillä, joista tulee jonkin tuen osalta edunsaajia uhrin kuollessa, edellyttäen etteivät nämä ole olleet osallisina tekoihin.

Maksuttoman oikeusavun myöntämisessä hakijaa pidetään uhrina, jos hän tekee rikosilmoituksen tai nostaa asianomistajasyytteen tai jos rikosoikeudellinen menettely käynnistetään jonkin edellä mainitun rikoksen johdosta. Oikeusapua annetaan niin kauan kuin rikosoikeudellinen menettely on käynnissä tai kunnes tuomio annetaan menettelyn päätteeksi.

Oikeus maksuttomaan oikeusapuun päättyy, kun vapauttavasta tuomiosta tulee lainvoimainen tai tehdään lopullinen tai tilapäinen syyttämättäjäätämispäätös siksi, ettei rikoksen tosiseikkoja ole saatu vahvistettua. Siihen asti saadun maksuttoman oikeusavun kustannuksia ei tarvitse korvata.

Jos hakijan asemasta edellä mainittujen rikosten, erityisesti sukupuoleen perustuvan väkivallan, uhrina seuraa useita eri prosesseja, on saman asianajajan avustettava uhria niissä kaikissa edellyttäen, että näin taataan uhrin puolustautumisoikeus asianmukaisesti.

Hakijalla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun, jos hänen vuositulonsa ja kotitalouden kokonaistulot ovat enintään

kaksi kertaa suuremmat kuin hakemuksen tekohetkellä voimassa oleva kansallinen IPREM-indikaattori (tukien myöntämisen viitearvona käytetty yleinen indikaattori, *indicador público de renta de efectos múltiples*), kun kyseessä oleva henkilö ei kuulu useamman hengen kotitalouteen. IPREM-indikaattori vahvistetaan vuosittain, ja sen perusteella määritetään tiettyjen etuuksien määrä tai tiettyjen etuuksien tai julkisten palveluiden saantioikeus.

kaksi ja puoli kertaa suuremmat kuin hakemuksen tekohetkellä voimassa oleva IPREM-indikaattori, kun kyseessä olevan henkilön kotitalouteen kuuluu alle neljä henkeä.

kolme kertaa suuremmat kuin IPREM, kun kyseessä olevassa kotitaloudessa on vähintään neljä henkeä.

Jos uhrille myönnetään maksuton oikeusapu, hänen ei tarvitse maksaa seuraavia kustannuksia:

lainopillinen etukäteisneuvonta

asianajajan (*Abogado* ja *Procurador*) palkkiot

virallisissa lehdissä julkaistavien ilmoitusten kustannukset

tarvittavat vakuudet tiettyjen kanteiden nostamista varten

asiantuntijoiden palkkiot.

Uhri saa lisäksi 80 prosentin alennuksen notaarien antamista asiakirjoista sekä kiinteistö- ja kaupparekisteriotteista.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Väkivalta- ja seksuaalirikoksissa tuomioistuimen on arvioitava yleisesti, onko tahallinen väkivalta- tai seksuaalirikos tapahtunut. Tämän arvioinnin tulos vahvistetaan rikosoikeudellisen menettelyn päättävässä tuomiossa. Rikosoikeudellisen menettelyn päättävässä lopullisessa tuomiossa on määritettävä selkeästi rikollisen teon ja terveyteen kohdistuneiden haittojen tai mahdollisen kuoleman välinen syy-yhteys.

Rikosoikeudellisen menettelyn päätteeksi voidaan myös tehdä syyttämättäjäätämispäätös tai todeta syytteen rauenneen.

Espanjan rikoslain mukaan syyttämättäjäätämispäätös tehdään, kun ei ole asianmukaisesti osoitettu, että syytteen perustana oleva rikos on tapahtunut, tai kun tutkinnan perusteella rikos on tapahtunut, mutta riittäviä perusteita syytteen nostamiseksi tiettyjä henkilöitä (tekijöitä, avunantajia tai rikoksen salaamiseen syyllistyviä) vastaan ei ole.

Syyte raukeaa silloin, kun ei ole perusteltua syytä epäillä, että syytteen nostamisen perusteena oleva teko on tapahtunut, kun teko ei ole rikos tai kun tekijät, avunantajat tai rikoksen salaamiseen syyllistyneet eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa.

Terrorismirikoksissa tuomioistuimen on arvioitava yleisesti, onko tekijä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti siviilioikeudellisessa vastuussa teoista ja vahingoista. Espanjan terrorismilainsäädännössä vahvistettujen tukien ja etuuksien myöntäminen edellyttää niiden periaatteiden täyttymistä, joista määrätään eurooppalaisessa yleissopimuksessa väkivaltarikosten uhreille suoritettavista korvauksista.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Jos tutkintatuomari (tai -tuomioistuin) päättää menettelyn eli jättää syytteen nostamatta, uhri voi valittaa, jos hän on osallistunut menettelyyn asianomistajana.

Espanjan rikoslain mukaan syyttämättäjäätämispäätös tehdään, kun ei ole asianmukaisesti osoitettu, että syytteen perustana oleva rikos on tapahtunut, tai kun tutkinnan perusteella rikos on tapahtunut, mutta riittäviä perusteita syytteen nostamiseksi tiettyjä henkilöitä (tekijöitä, avunantajia tai rikoksen salaamiseen syyllistyviä) vastaan ei ole.

Syyte raukeaa silloin, kun ei ole perusteltua syytä epäillä, että syytteen nostamisen perusteena oleva teko on tapahtunut, kun teko ei ole rikos tai kun tekijät, avunantajat tai rikoksen salaamiseen syyllistyneet eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa.

Väkivalta- ja seksuaalirikoksissa erityyppisten laissa säädettyjen tukien hakeminen edellyttää yleisesti rikosoikeudellisen menettelyn päättävää tuomioistuimen ratkaisua, johon ei voida hakea muutosta. Tämän vuoksi rikosoikeudellisen menettelyn lopulliseen ratkaisuun voidaan hakea muutosta määräajassa ja vain ratkaisussa ilmoitetuilla muutoksenhakuineilla.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Valtio maksaa tuen kokonaan tai osittain, jos rikosentekijä on todettu osittain maksukyvyttömäksi.

Valtio tulee täydellisesti rikosentekijän sijaan sinulle uhrina tai edunsaajana väliaikaisesti tai lopullisesti myönnetyn tuen enimmäismäärään asti niiden oikeuksien osalta, joihin voit vedota rikoksen johdosta siviilioikeudellisesti korvausvelvollista vastaan.

Valtio maksaa tuen kokonaan tai osittain, jos rikosentekijä on todettu osittain maksukyvyttömäksi.

Valtio tulee täydellisesti rikosentekijän sijaan sinulle uhrina tai edunsaajana väliaikaisesti tai lopullisesti myönnetyn tuen enimmäismäärään asti niiden oikeuksien osalta, joihin voit vedota rikoksen johdosta siviilioikeudellisesti korvausvelvollista vastaan.

Valtio voi nostaa rikoksesta kanteen (*acción de repetición*) siviilioikeudellisesti korvausvelvollista vastaan ja vaatia myönnetyn tuen korvaamista kokonaan tai osittain.

Kyseinen kanne käsitellään tarvittaessa hallinnollisessa pakkokeinomenettelyssä, joka toteutetaan muun muassa seuraavissa tapauksissa:

Kun lopullisessa tuomiossa todetaan, ettei rikosta ole tapahtunut.

Kun tuen maksamisen jälkeen sekä uhri että edunsaaja ovat saaneet mitä tahansa kautta täysimääräisen tai osittaisen korvauksen aiheutuneista vahingoista tuen myöntämistä seuraavien kolmen vuoden kuluessa.

Kun tuki on saatu esittämällä vääriä tai tarkoituksellisesti epätäydellisiä tietoja tai toimimalla muulla tavalla vilpillisesti sekä jättämällä tarkoituksellisesti ilmoittamatta seikkoja, joiden perusteella tukihakemus voitaisiin evätä tai tuen määrää pienentää.

Kun tuomiossa vahvistettu korvaus on väliaikaista tukea pienempi.

Kyseisen kanteen nostaminen tapahtuu niin, että valtio osallistuu asianomaiseen rikosoikeudelliseen tai siviilioikeudelliseen menettelyyn, sanotun vaikuttamatta syyttäjäviranomaisen ajamaan siviilioikeudelliseen kanteeseen.

Uhri voi saada apua sekä kaiken tarvitsemansa näihin asioihin liittyvän tiedon lähimmästä rikosuhrien tukikeskuksesta tai terrorismirikoksen kohdalla kansallisen ylioikeuden terrorismirikosten uhrien tukikeskuksetta.

Rikosuhrien tukikeskukset antavat tietoa siitä, mitä mahdollisuuksia uhreilla on vaikuttaa rikosseuraamuksen täytäntöönpanoon, ja toteuttavat tarvittavat tukitoimet, jotta uhrit voivat käyttää lain mukaisia oikeuksiaan.

Valtakunnallisen ylioikeuden terrorismirikosten uhrien tukikeskus antaa terrorismirikoksen uhreille kaikki tarvittavat tiedot rikosseuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista aina siihen asti, kunnes tuomio on suoritettu kokonaisuudessaan erityisesti tilanteessa, jossa tuomittu pääsee ehdonalaan vapautteen tai vapautuu vankilasta. Korvaushakemusten käsittelyn yhteydessä uhrille annetaan lisäksi tietoa siitä, miten hän voi hankkia tuomion lainvoimaisuuden vahvistavat todistukset, siviilioikeudellisen vahingonkorvausvastuun täyttymättä jäämistä koskevat päätökset ja muut laissa säädettyjen tukien hakumenettelyissä tarvittavat asiakirjat.

Päivitetty viimeksi: 29/06/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Ranska

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Jos uhrin kärsimä vahinko johtuu laittomasta teosta, hän voi viedä asian tuomioistuimen käsittelyyn, jotta teosta vastuussa oleva henkilö tuomitaan korvaamaan uhrille aiheutunut haitta. Tällä tavoin uhri saa vahingonkorvauksia. Vahingonkorvausvaatimus voidaan esittää riita- tai rikosasiassa.

Riita-asia

Uhri voi viedä asian riita-asioita käsittelevään tuomioistuimeen riippumatta siitä, onko vahingon aiheuttanut henkilö syylistynyt rikokseen.

Se, mikä tuomioistuin on toimivaltainen, määräytyy vaatimuksen lajin ja määrän mukaan:

- kun vaatimus on alle 10 000 euroa, toimivalta on vähäisten riita-asioiden tuomioistuimella (*Tribunal d'instance* – TI).

- kun vaatimus on yli 10 000 euroa, toimivalta on alioikeudella (*Tribunal de grande instance* – TGI) ([☞ Hakemisto](#)).

Rikosasia

Uhri voi vaatia korvausta rikosoikeudellisessa menettelyssä, jos vahingon aiheuttanut henkilö on syylistynyt rikokseen. Uhri voi tällöin osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana (*partie civile*) esittämällä pyynnön tutkijoille, yleiselle syyttäjälle, tutkintatuomarille tai tuomioistuimelle.

Asianomistajan on täytynyt kärsiä henkilökohtaista vahinkoa, joka on aiheutunut suoraan tuomioistuimen käsiteltävänä olevasta rikoksesta.

Alaikäinen ei voi yksin toimia asianomistajana, vaan hänen vanhempiansa tulee pyytää asianomistajan asemaa omista nimissään.

Sen jälkeen, kun tuomari on määrittänyt riita- tai rikosasiassa suoritettavan korvaussumman, uhrilla on vahingonkorvausvaatimusta tuomilta ja tuomitusta tulee velallinen. Vahingonkorvausvaatimusta synnyttää oikeuden, jonka täytäntöönpanoa uhri voi vaatia.

Jos korvauksen perinnässä on vaikeuksia, uhri voi vedota

- tuomariin, joka voi antaa maksamismääräyksen

- ulosottomieheen, joka voi ulosmitata velallisen omaisuutta.

Takuurahaston rikosten uhrien vahingonkorvausten perinnässä avustava palvelu (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions* – SARVI) voi myös auttaa tuomioistuimen määräämien vahingonkorvausten ja korkojen perinnässä, mutta vain rikosoikeudenkäynnin päätyttyä.

Avustuspalvelu on tarkoitettu vähäisiä ruumiinvammoja saaneille tai tietynlaisia omaisuusvahinkoja kärsineille uhreille, jotka eivät voi saada korvauksia rikosvahinkolautakunnilta (CIVI).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhri voi esittää vaatimuksensa yleisen syyttäjän johtaman yhteydessä (tai esitutkinnan) yhteydessä ja myöhemmin tutkintatuomarin tekemän tutkinnan yhteydessä.

Vaatimus voidaan esittää [☞ kirjallisesti](#) ennen oikeudenistuntoa (kirjeen on saavuttava tuomioistuimeen 24 tuntia ennen istuntoa).

Vaatimus voidaan myös esittää oikeudenkäynnin aikana tuomarille suoraan oikeudenistunnossa. Vaatimus voidaan tällöin esittää suullisesti tai [☞ kirjallisesti](#).

Vaatimus on esitettävä ennen kuin syyttäjä aloittaa puheenvuoronsa selostaakseen kantansa ja ehdottaakseen mahdollista tuomiota.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaisuusvaikeus vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaatimuksessa on haettava korvausta kaikista uhrin kärsimistä vahingoista. Korvattavat vahingot jaetaan kolmeen eri lajiin:

ruumiinvammat, joilla tarkoitetaan haittaa henkilön terveydelle tai tämän fyysisen tai henkisen koskemattomuuden loukkaamista,

psyykkiset vahingot, joilla tarkoitetaan tunne-elämän hyvinvoinnin, kunnian tai maineen loukkaamista,

aineelliset vahingot, jotka koskevat henkilön omaisuudelle tai taloudellisille eduille aiheutuvia vahinkoja.

Uhrin kärsimän vahingon on oltava seurausta tietyistä tapahtumista (esim. onnettomuudesta, toimitusvirheestä).

Henkilön, jolta korvausta vaaditaan, tulee olla vastuussa tästä vahingosta, ja vahingon on oltava todellinen (teosta on aiheutunut uhrille kiistatonta vahinkoa), välitön (se on kohdistunut uhuriin henkilökohtaisesti) ja varma.

Uhrin on määriteltävä vahingot tarkasti ja esitettävä niistä todisteita (esim. laskuja tai valokuvia onnettomuudesta). Vaatimuksen määrä on ilmoitettava lukuna. Ala- tai ylärajoja ei ole. Tuomari ei voi tuomita vastaajaa maksamaan uhrin vaatimusta ylittävää summaa.

Vaatimus voidaan esittää [☞ kirjallisesti](#) (vaatimuksen ei tarvitse noudattaa erityisiä muotoseikkoja) tai suullisesti tuomioistuimen edessä.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Uhrin on toimitettava kaikki todisteet (esim. valokuvat, laskut, todistajanlausunnot), joista käy ilmi uhrin kärsimä vahinko ja se, että henkilö, jolta korvausta vaaditaan, on vastuussa vahingosta.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Vaatimukseen ei lähtökohtaisesti liity mitään erityisiä maksuja.

Siinä tapauksessa, että yleinen syyttäjä ei ole aloittanut tutkintaa, vaikka uhri katsoo, että rikos on tapahtunut, ja haluaa saada korvauksen, uhri voi kuitenkin tietyin edellytyksin viedä asian suoraan tutkintatuomarille tekemällä valituksen ja liittämällä siihen pyynnön [☞ saada osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana](#). Tämä käynnistää rikosasian ja riita-asian käsittelyn, jossa rikosentekijältä voidaan vaatia korvausta.

Tutkintatuomari voi tällöin vaatia valituksen tekijää tallettamaan tietyn rahasumman (*consignation*), jonka suuruuden tämä määrittää valituksen tekijän varojen perusteella. Talletus on tehtävä tuomarin asettamassa määräajassa, muutoin valitus voidaan hylätä.

Vastaavasti silloin, kun yleinen syyttäjä ei ole nostanut tuomioistuimessa syytettyä henkilöä vastaan, uhri voi esittää « suoran haasteen (*citation directe*) » rikostuomioistuimessa (*Tribunal correctionnel*) ja käynnistää rikos- ja riita-asioiden käsittelyn asianomaista epäiltyä vastaan. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä talletuksen tekemisestä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Vähävaraisille henkilöille voidaan myöntää oikeusapua, jolloin valtio ottaa osittain tai kokonaan hoitaakseen asianajajien palkkiot ja oikeuskäsittelystä aiheutuvat tuomioistuinmaksut. Vakavimmissa rikoksissa tämä oikeusapu myönnetään ilman tarveharkintaa (ks. luettelo [oikeusavusta 10 päivänä heinäkuuta 1991 annetun lain nro° 91-647 \(Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique\) 9-2 §:ssä](#)).

Henkilö voi saada oikeusapua, jos hän on ranskalainen taikka EU-kansalainen, vaikka hän ei asuisikaan Ranskassa, tai jos hän on Ranskassa vakituisesti asuva ulkomaan kansalainen.

Tiettyjä oikeudellisia palveluja tarjoavat elimet, kuten oikeusneuvontakeskukset (*maisons de la justice et du droit* – MJD) ja oikeusneuvontapisteeet (*points d'accès au droit* – PAD), antavat maksutonta oikeudellista neuvontaa ja voivat myös auttaa uhreja heidän kansalaisuudestaan riippumatta kaikkien oikeudenkäytön edellyttämien toimien suorittamisessa ja tuomioistuimen ulkopuolisissa menettelyissä.

Sama pätee myös [uhrien tukijärjestöihin](#), jotka tarjoavat ennen muuta maksutonta oikeudellista apua.

Missä tapauksissa rikostoimistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin voi todeta, että pyyntöä asianomistajan aseman myöntämisestä ei voida hyväksyä, mikäli vaatimus ei täytä edellytyksiä ja erityisesti mikäli se katsoo, että käsiteltävä rikos ei ole vaikuttanut vaatimuksen tekijään. Se voi ratkaista rikosasian (syllisyys, vankilatuumio ja/tai sakko) ja riita-asian (korvaus) samaan aikaan. Tuomioistuin voi myös ratkaista riita-asian myöhemmin, jos se katsoo, että sillä ei ole kaikkia asiaan liittyviä tietoja.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Mikäli vaatimuksen tekijä on tyytymätön tuomioistuimen tekemään päätökseen, hän voi pyytää muutoksenhakutuomioistuinta (*Cour d'appel*), jonka tuomiopiiriin tuomioistuin kuuluu, tutkimaan asian uudelleen.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Sen jälkeen, kun tuomari on määrittänyt riita- tai rikosasiassa suoritettavan korvaussumman, uhrilla on vahingonkorvaussaatavia tuomitulta ja tuomitusta tulee velallinen. Vahingonkorvaussaatava synnyttää oikeuden, jonka täytäntöönpanoa uhri voi vaatia.

Jos korvauksen perinnässä on vaikeuksia, uhri voi vedota

tuomariin, joka voi antaa maksamismääräyksen

ulosottomieheen, joka voi ulosmitata velallisen omaisuutta.

Takuurahaston rikosten uhrien vahingonkorvausten perinnässä avustava palvelu (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions* – SARVI) voi myös auttaa tuomioistuimen määrittämien vahingonkorvausten ja korkojen (ja tuomioistuinmaksuiksi katsottavien summien) perinnässä, mutta vain rikosoikeudenkäynnin päätyttyä. Tämä palvelu maksaa uhrille tietyn summan (jonka määrä riippuu annetun tuomion tasosta) ja ottaa itse hoitaakseen maksamattomien summien perimisen tuomitulta. SARVI on maksuton ja luottamuksellinen palvelu.

Se on tarkoitettu vähäisiä ruumiinvammoja saaneille tai tietynlaisia omaisuusvahinkoja kärsineille uhreille, jotka eivät voi saada korvauksia rikosvahinkolautakunnilta (CIVI).

Uhri voi saada apua SARVI-palvelusta seuraavin edellytyksin:

uhrin on oltava yksityishenkilö, joka on saanut rikosoikeudenkäynnissä päätöksen, jossa hänelle on myönnetty vahingonkorvauksia ja mahdollisesti täysi tai osittainen korvaus oikeudenkäyntikuluista,

uhri ei voi saada korvausta rikosvahinkolautakunnalta (CIVI),

tuomittu henkilö ei ole maksanut hänen maksettavakseen määrättyjä summia kahden kuukauden kuluessa lopullisen tuomion antamisesta.

Mitä uhri voi saada palvelusta:

Jos vahingonkorvaussaatavan määrä on enintään 1 000 euroa: uhri saa koko summan.

Jos vahingonkorvaussaatavan määrä on enemmän kuin 1 000 euroa:

uhri saa 30 prosenttia summasta (vähintään 1 000 euroa ja enintään 3 000 euroa),

uhri saa apua saatavan perintään, eli SARVI ottaa uhrin puolesta hoitaakseen maksamattoman summan perimisen tuomitulta. Uhrille ilmoitetaan neljännesvuosittain hänen lukuunsa toteutettujen toimien tuloksista. Tässä menettelyssä uhri ei näin ollen voi itse kääntyä ulosottomiehen puoleen. SARVI käyttää sille laissa annettuja oikeudellisia keinoja. Sen toimintaa rajoittaa kuitenkin se, millaiset mahdollisuudet tuomitulla, jolle se langettaa sakon, on maksaa korvauksia.

SARVI suorittaa maksun kahden kuukauden kuluessa täydellisen asiakirja-aineiston vastaanottamisesta.

Missä määräajassa hakemus on toimitettava?

Uhrin on tehtävä hakemus viimeistään vuoden kuluttua lopullisen tuomion antamisesta.

Jos rikosvahinkolautakunta (CIVI) on hylännyt korvaushakemuksen, uhrilla on hylkäyspäätöksen tiedoksiantamisesta alkaen vuosi aikaa ottaa yhteyttä SARVI-palveluun.

Hakemuksen laadintaan on olemassa [perintäpyyntölomake](#). Asianajajaa ei ole pakko käyttää.

Lomakkeessa on luettelo hakemuksen tueksi liitettävistä asiakirjoista. Lomake on toimitettava seuraavaan osoitteeseen:

Fonds de garantie – Sarvi

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Tarkempia lisätietoja on saatavissa osoitteessa: <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvil>.

SARVI voi hylätä perintäpyynnön tai kieltäytyä ratkaisemasta perintäpyyntöä tuomittua osapuolta vastaan, jos pyynnön esittäjä ei täytä tarvittavia edellytyksiä.

Päivitetty viimeksi: 05/11/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Kroatia

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä) ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Vahingonkorvausvaatimus, joka halutaan liittää rikosoikeudenkäyntiin, otetaan vahinkoa kärsineen osapuolen pyynnöstä käsiteltäväksi rikosoikeudellisessa menettelyssä edellyttäen, ettei se johda menettelyn merkittävään viivästymiseen (rikosprosessilain (*Zakon o kaznenom postupku*) 153 §:n 1 momentti).

Vahinkoa kärsinyt osapuoli voi nostaa vahingonkorvauskanteen rikosoikeudellisessa menettelyssä (rikosprosessilain 154 §:n 1 momentti).

Rikosoikeudelliseen menettelyyn liitettävä vahingonkorvausvaatimus toimitetaan viranomaiselle, jolle rikosoikeudellinen kanne on esitetty, tai tuomioistuimeen, jossa menettely on vireillä (rikosprosessilain 155 §:n 1 momentti).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Vahingonkorvausvaatimus on esitettävä viimeistään todistelumenettelyn päättyessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (rikosprosessilain 155 §:n 2 momentti).

Millaisia vaatimuksia voin esittää ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista vai molemmat)?

Vahingonkorvausvaatimusta koskevassa siviilikanteessa voidaan viitata rikosoikeudenkäynnin yhteydessä esitettyyn vaatimukseen (rikosprosessilain 153 §:n 2 momentti).

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vaatimuksen esittämiseen valtuutetun henkilön on perusteltava vaatimus ja esitettävä sitä tukevat todisteet (rikosprosessilain 155 §:n 3 momentti).

Todisteiden tyyppistä ja määrästä ei säädetä laissa.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Vahingonkorvausvaatimuksen liittämiseen rikosoikeudelliseen menettelyyn ei aiheudu tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhrilla, joka kärsii sellaisen rikoksen vakavista seurauksista, josta on seuraamuksena yli viiden vuoden vankeusrangaistus, on oikeus valtion varoista maksettavaan oikeudelliseen neuvonantajaan vahingonkorvausvaatimuksen esittämiseksi rikosoikeudellisessa menettelyssä (rikosprosessilain 43 §:n 2 momentti). Vahinkoa kärsineen osapuolen vakituinen asuinpaikka ei vaikuta tähän oikeuteen.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Päätöksellä, jolla vastaaja todetaan syylliseksi, tuomioistuin voi hyväksyä vahinkoa kärsineen osapuolen vahingonkorvausvaatimuksen kokonaan tai osittain. Jälkimmäisessä tapauksessa asianomaista kehoitetaan esittämään vaatimuksensa erillisessä menettelyssä. Jos rikosoikeudellisessa menettelyssä esille tulleet seikat eivät riitä perustelutun vahingonkorvausvaatimuksen hyväksymiselle kokonaan tai osittain, tuomioistuin kehottaa vahinkoa kärsinyttä osapuolta esittämään vaatimuksensa erillisessä menettelyssä.

Jos tuomioistuin vapauttaa syytetyn tai luopuu syytteistä tai tekee päätöksen rikosoikeudellisen menettelyn keskeyttämisestä, vahinkoa kärsinyttä osapuolta kehoitetaan esittämään vaatimuksensa erillisessä menettelyssä. Jos tuomioistuin ei ole toimivaltainen, vahinkoa kärsinyttä osapuolta kehoitetaan esittämään vahingonkorvausvaatimus toimivaltaisessa tuomioistuimessa käynnistettävässä tai jo käynnissä olevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä (rikosprosessilain 158 §:n 2 ja 3 momentti).

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Vahinkoa kärsinyt osapuoli voi riitauttaa rikosoikeudellisen menettelyn kustannuksia koskevan päätöksen ja vahingonkorvausvaatimusta koskevan päätöksen; jos taas valtiosyyttäjä on ottanut syytetoimet hoitaakseen kantajaosapuolena toimivalta, vahinkoa kärsineeltä osapuolelta, viimeksi mainittu voi hakea muutosta millä tahansa päätöksen riitauttamisperusteella (rikosprosessilain 464 §:n 3 momentti).

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Valtuutetun henkilön pyynnöstä rikosoikeudellisessa menettelyssä voidaan määrätä välitoimia vahingonkorvausvaatimuksen turvaamiseksi.

Edellisessä kohdassa tarkoitettu määräyksen antaa tutkintatuomari. Syytteen nostamisen jälkeen määräyksen antaa syytejaosto ja menettelyn aikana asiaa käsittelevä tuomioistuin. Välitoimesta tehty valitus ei lykkää toimen täytäntöönpanoa (rikosprosessilain 160 §).

Päivitetty viimeksi: 25/05/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Italia

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä rikosoikeudellisessa menettelyssä, ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikoksentekijän on korvattava uhrille aiheutunut vahinko. Rikoslain (*codice penale, c.p.*) 185 §:n mukaan rikoksella aiheutettu vahinko on korvattava siviilioikeuden säännösten nojalla. Rikoksentekijän ja henkilöiden, jotka ovat siviilioikeuden säännösten mukaan vastuussa rikoksentekijän teosta, on korvattava rikoksella aiheutettu aineellinen tai aineeton vahinko. Rikoksella aiheutettu vahinko on siis korvattava, vaikka vahinko ei olisi aineellinen (siviililaki *codice civile, 2059 §*).

Uhuri voi hakea vahingonkorvausta kahdella tavalla.

Hän voi nostaa siviilikanteen rikosoikeudellisessa menettelyssä: tässä tapauksessa rikostuomioistuin määrää oikeudenkäynnin päätteeksi vahingonkorvauksen maksamisesta tai vahvistaa oikeuden korvaukseen ja siirtää korvaussumman määrittämisen siviilituomioistuimen (*giudice civile*) ratkaistavaksi. Rikosprosessilain (*codice di procedura penale, c.p.p.*) 74 §:ssä säädetään, että henkilö, jolle rikos on aiheuttanut vahinkoa, tai hänen yleisseuraannon saajansa, voivat rikosoikeudenkäynnissä esittää rikoksesta syytettyä henkilöä ja siviilioikeudellisessa vastuussa olevaa henkilöä vastaan siviilioikeudellisen palauttamis- ja vahingonkorvausvaatimuksen, josta säädetään rikoslain 185 §:ssä.

Uhuri voi viedä asian myös suoraan siviilituomioistuimeen nostamalla siellä vahingonkorvauskanteen.

Siviili- ja rikoskanteen välistä suhdetta säännellään rikosprosessilain 75 §:ssä: Siviilituomioistuimessa nostettu siviilikanne voidaan siirtää rikosoikeudelliseen menettelyyn niin kauan kuin siviilituomioistuin ei ole antanut tuomiota pääasiassa tai annettu tuomio ei ole tullut lainvoimaiseksi. Tällöin siviilikanne perutaan, ja rikostuomioistuin tekee ratkaisun myös siviilioikeudenkäynnin kuluista. Jos siviilikannetta ei siirretä rikostuomioistuimeen tai jos se on nostettu niin myöhään, että sitä ei enää voida siirtää, sen käsittely jatkuu siviilituomioistuimessa. Jos kanne syytettyä vastaan nostetaan siviilituomioistuimessa sen jälkeen, kun siviilikanne on nostettu rikosoikeudellisessa menettelyssä tai sen jälkeen kun rikostuomio on annettu ensimmäisessä oikeusasteessa, siviilioikeudenkäyntimenettely keskeytetään, kunnes rikostuomio on annettu ja se on tullut lainvoimaiseksi, laissa säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Missä rikosoikeudellisen menettelyn vaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Vahingonkorvausvaatimuksen voi esittää valmistelemaan istuntoon mennessä ja sen jälkeenkin niin kauan kuin rikosprosessilain 484 §:ssä tarkoitettuja vaiheita (käsittelyä edeltävät vaiheet) ei ole saatu päätökseen. Tätä määräaikaa on noudatettava oikeudenmenetyksen uhalla. Jos vaatimus esitetään rikosprosessilain 468 §:n 1 momentissa säädetyn todistajien, asiantuntijoiden ja teknisten neuvonantajien kuultavaksi kutsumista koskevan määräajan päätyttyä, asianomistaja ei voi käyttää oikeutta toimittaa luetteloita tällaisista todistajista, asiantuntijoista tai neuvonantajista. Kun vaatimus on esitetty, vahinkoa kärsineestä tulee oikeudenkäynnin asianosainen kaikissa oikeusasteissa, paitsi jos hänet on suljettu menettelyn ulkopuolelle tai hän on omasta tahdostaan luopunut vaatimuksesta. Rikosoikeudellisessa menettelyssä nostettu siviilikanne voi raueta kahdessa tapauksessa: 1) Syyttäjä, syytetty ja siviilioikeudellisessa vastuussa oleva pyytävät asianomistajan sulkemista menettelyn ulkopuolelle (rikosprosessilain 80 §) tai tuomari virkansa puolesta niin määrää ennen kuin käsittely on aloitettu ensimmäisessä asteessa (rikosprosessilain 81 §). 2) Kanne peruutetaan perustuslain nojalla. Se voidaan peruuttaa missä tahansa menettelyn vaiheessa tai oikeusasteessa asianosaisen tai hänen edustajansa kirjallisesta tai suullisesta ilmoituksesta. Kanne katsotaan hiljaisesti peruutetuksi, jos asianomistaja ei esitä lausumaa tai hän on nostanut kanteen siviilituomioistuimessa (rikosprosessilain 82 §).

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Uhri voi vaatia korvausta mistä tahansa aineettomasta tai aineellisesta vahingosta, aiheutuneista sairauskuluista, oikeusapukuluista ja teknisten neuvonantajien kuluista sekä muista rikoksen aiheuttamista, toteen näytetyistä kuluista.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Italian rikosoikeudenkäyntimenettelyjä varten ei ole olemassa virallisia lomakkeita, mutta seuraavien edellytysten on täyttyvä:

Hakijan on oltava asianosaiskelpoinen. Vahingonkorvausvaatimus toimitetaan sen tuomioistuimen kansliaan, joka käsittelee asian, tai se esitetään tuomioistuimen istunnossa. Siinä on tutkimatta jättämisen uhalla mainittava seuraavat seikat: a) tiedot luonnollisesta henkilöstä tai sen yhdistyksen tai yrityksen nimi, joka vaatii vahingonkorvausta, ja hänen tai sen laillisen edustajan tiedot; b) tiedot vastaajasta, jolta korvausta haetaan, tai muut henkilötiedot, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa; c) kantajan asianajajan etu- ja sukunimi ja maininta hänelle annetusta valtakirjasta; d) vahingonkorvausvaatimuksen perustelut; e) asianajajan allekirjoitus. Jos vahingonkorvausvaatimus esitetään tuomioistuinkäsittelyn ulkopuolella, kantajan on annettava se tiedoksi muille asianosaisille. Vaatimus tulee voimaan kunkin asianosaisen kohdalta päivänä, jona se annetaan heille tiedoksi. Jos asianajajan valtakirjaa ei ole liitetty vahingonkorvausvaatimuksen alalaitaan tai marginaaliin vaan se on annettu jollakin muulla rikosprosessilain 100 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitetulla tavalla, se on toimitettava tuomioistuimen kansliaan tai esitettävä oikeuden istunnossa yhdessä vahingonkorvausvaatimuksen kanssa.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Rikosoikeudellisessa menettelyssä siviilikanne on alisteinen syyllisyyden tai syyttömyyden selvittämiseksi. Vastaajan syyllisyyden toteen näyttäminen on syyttäjänviraston tehtävä. Kantaja voi kuitenkin osallistua todisteluun etenkin hänelle aiheutuneen vahingon luonteen ja laajuuden osalta.

Siviilituomioistuimessa puolestaan todistelu taakka on yleensä uhrilla: hänen on näytettävä toteen, myös olettamien osalta, aiheutuneen vahingon laajuus (esim. lääkärin todistuksin).

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Valtion kustantamaa oikeusapua voivat saada henkilöt, joiden tulot eivät ylitä määrättyä vuositulorajaa. Sitä voivat saada niin Italian kansalaiset kuin ulkomaalaiset, kunhan menettely käydään Italiassa. Asiasta säädetään vuonna 2002 annetussa presidentin asetuksessa (*decreto del presidente della Repubblica, DPR*) nro 115.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentakijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Vaatimus hylätään rikosoikeudellisessa menettelyssä, jos vastaaja vapautetaan syytteestä. Vahingonkorvausvaatimusta ei voida ottaa käsiteltäväksi, jos se esitetään istunnossa, joka järjestetään esitutkinnassa esitetyn rangaistuksen määrittämiseksi. Vahingonkorvausvaatimusta ei oteta käsiteltäväksi myöskään istunnossa, joka järjestetään rangaistuksen määrittämiseksi, kun päätöstä antaa tuomio ilman istutuskäsittelyä (*decreto penale* tai *decreto di giudizio immediato*) on vastustettu. Vahingonkorvausvaatimusta ei voi esittää myöskään tietyissä laissa säädetyissä tapauksissa, kuten alaikäisiä koskeissa rikosoikeudellisissa menettelyissä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Kun tuomio on annettu käsittelyn päätteeksi ensimmäisessä oikeusasteessa tai muutoksenhakuasteessa, ja jos lopullisen päätöksen ei katsota olevan vahinkoa kärsineen osapuolen edun mukainen, asianomistaja voi valittaa päätöksestä asianajajansa välityksellä siviilioikeudellisia korvausvaatimuksia koskevien säännösten mukaisesti. Tuomiolla, jolla mahdollisesti muutetaan ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota siviilioikeudellisten seikkojen eli korvauksen osalta, mitätöidään aiemman tuomion korvaukseen liittyvät haitalliset vaikutukset. Se ei kuitenkaan vaikuta vastaajan rikosoikeudelliseen vastuuseen. (Jos vastaaja on todettu rikosoikeudellisesta näkökulmasta syyttömäksi, hänet katsotaan sellaiseksi myös sen jälkeen, kun tuomiota on muutettu asianomistajan eduksi.) Rikostuomioistuimen päätös vastaajan rikosoikeudellisesta vastuusta pysyy näin ollen muuttumattomana, jos ainoastaan asianomistaja valittaa vapauttavasta tuomiosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomio, jolla vastaaja vapautetaan rikosoikeudellisesta näkökulmasta, ja muutoksenhakuasteen tuomio, jossa vahvistetaan rikosta koskevat tosiseikat vahingonkorvauksen perustaksi, voivat näin ollen poiketa toisistaan konkreettisesti ja objektiivisesti asianomistajana tekemän valituksen seurauksena. Kyse on näin ollen hyvin arkaluonteisesta ja teknisestä asiasta.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentakijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Vahingonkorvaustuomio julistetaan asianomistajan pyynnöstä väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoiseksi perustelluista syistä. Ennakkomaksun maksamiseen velvoittava tuomio on puolestaan aina välittömästi täytäntöönpanokelpoinen. Kun tuomio on täytäntöönpanokelpoinen, osapuoli voi vaatia pakkotäytäntöönpanoa siviilioikeudellista menettelyä koskevien säännösten nojalla.

Päivitetty viimeksi: 16/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentakijältä - Kypros

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentakijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikostuomioistuimella on toimivalta myöntää vahingonkorvausta (tiettyyn määrään saakka) rikoksen uhrille rikosoikeudellisessa menettelyssä sillä edellytyksellä, että syytetty todetaan syylliseksi. Tätä tuomiovaltaa on kuitenkin käytetty vain vähän eikä lainkaan viime vuosikymmenten aikana. Uhrilla on tällaisissa tapauksissa kuitenkin oikeus hakea tekijältä vahingonkorvausta siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Tällainen vaatimus on tehtävä rikosoikeudellisen menettelyn päätyttyä siviilikanteen muodossa. On huomattava, että kyseessä on rikosoikeudellisesta menettelystä riippumaton erillinen menettely.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Voit vaatia korvausta kaikista kärsimistäsi vahingoista ja menetyksistä erittelemällä yksittäiset vahingot, kuten fyysiset vammat, kipu ja särky, ansionmenetykset ja lakisääteiset korot.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Kyllä, haastehakemus. Lomakkeen saa tuomioistuimen sihteeristö-kirjaamosta (*grammateia-protokolliteio*). Siihen sisällytetään joko hakijan koko vaatimus tai lyhyt kuvaus siitä, minkä jälkeen esitetään kattava haastehakemus.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vaatimuksen tueksi on esitettävä näyttöä siitä, että vahinko on tapahtunut.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Kyllä, vaatimuksen esittämiseen liittyy tuomioistuinmaksuja ja palvelumaksuja, jotka määrättyvät sen mukaan, kuinka suurta korvausta haetaan.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä ja/tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Voit saada oikeusapua oikeudenkäynnin kaikissa vaiheissa sillä edellytyksellä, että olet oikeutettu siihen eli täytät laissa säädetyt vaatimukset.

Siviilioikeudellisissa asioissa oikeusapu liittyy ihmisoikeuksien loukkauksiin niiden yleissopimusten mukaisesti, jotka on määritelty laissa. Oikeusapuun sisältyvät maksuton neuvonta, avustaminen ja edustaminen, ja sitä voivat saada myös muissa maissa asuvat henkilöt.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Ei sovelleta (ks. edellä).

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Ei sovelleta (ks. edellä).

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseen?

Sen varmistamiseksi, että korvauspäätös pannaan täytäntöön, päätös toimitetaan vastaajalle (rikosentekijälle), jonka on noudatettava sitä. Jos näin ei tapahdu, kantaja (uhri) voi panna vireille täytäntöönpanomenettelyn velvoittaakseen vastaajan noudattamaan päätöstä.

Päivitetty viimeksi: 11/04/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Latvia

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Sinulla on oikeus saada tutkintaviranomaiselta (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) tietoa korvausten hakemista ja saamista koskevista edellytyksistä, mukaan lukien valtion maksamat korvaukset, ja voit esittää vahingonkorvausvaatimuksen rikosoikeudenkäynnin yhteydessä.

Voit tehdä korvaushakemuksen missä tahansa menettelyn vaiheessa siihen asti, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aloittaa asian käsittelyn.

Hakemukset voidaan esittää kirjallisesti tai suullisesti. Tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) kirjaa suullisen hakemuksen pöytäkirjaan.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Voit esittää hakemuksesi missä tahansa menettelyn vaiheessa siihen asti, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aloittaa asian käsittelyn. Vaikka rikosoikeudellista vastuuta kantava henkilö ei olisi tiedossa, voit silti hakea korvausta.

Uhrilla on oikeus peruuttaa korvaushakemuksensa missä tahansa rikosoikeudellisen menettelyn vaiheessa siihen asti, kun oikeus vetäytyy harkitsemaan päätöstään.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Sinulla on oikeus saada tietoa korvausten hakemista ja saamista koskevista edellytyksistä tutkintaviranomaiselta (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin).

Hakemukset voidaan esittää kirjallisesti tai suullisesti. Tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) kirjaa suullisen hakemuksen pöytäkirjaan.

Omaisuuksivahingoista, aineettomista vahingoista ja fyysisestä kärsimyksestä haettavan korvauksen määrä on ilmoitettava korvaushakemuksessa.

Omaisuuksivahingoista on lisäksi esitettävä niitä koskeva näyttö. Voit ilmoittaa hakemuksessasi myös pankkitilinumeron, jolle korvaukset maksetaan.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Voit esittää hakemuksesi joko kirjallisesti tai suullisesti. Tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) kirjaa suullisen hakemuksen pöytäkirjaan.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Omaisuuksivahingoista, aineettomista vahingoista ja fyysisestä kärsimyksestä haettavan korvauksen määrä on ilmoitettava korvaushakemuksessa.

Omaisuuksivahingoista on lisäksi esitettävä niitä koskeva näyttö.

Oikeus määrittää korvauksen suuruuden arvioituaan hakemuksesi ja ottamalla siinä yhteydessä huomioon aineellisten vahinkojen summan, rikoksen luonteen ja vakavuuden, rikoksesta aiheutuneen fyysisen kärsimyksen, pysyvän vammaa, työkyvyn menetyksen, aineettomien vahinkojen vakavuuden ja julkisuuden sekä henkiset traumat.

Suorista vahingoista maksettavien korvausten määrät arvioidaan niiden hintojen perusteella, joita käytetään syytöksen laajuuden määrittämiseen.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Sinun ei tarvitse maksaa hakemuksen käsittelystä rikosoikeudenkäynnissä.

Jos katsot, että vahinkoa ei ole korvattu täysimääräisesti, sinulla on oikeus anoa korvausta [siviiliprosessilain](#) mukaisesti. Korvauksen tasoa määritettäessä on otettava huomioon rikosoikeudellisen prosessin seurauksena vastaanotettu korvaus.

Haettaessa korvausta siviilioikeudellisessa menettelyssä uhrin ei tarvitse maksaa valtion käsittelymaksua.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Jos alaikäisen oikeuksien ja etujen suojeleminen on vaikeaa tai muulla tavoin mahdotonta tai jos edustaja esittää asiasta perustellun pyynnön,

tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) tekee päätöksen asianajajan nimittämisestä alaikäisen uhrin edustajaksi. Poikkeustapauksissa, jos

henkilön oikeuksien ja etujen suojeleminen rikosoikeudellisessa menettelyssä ei voida muutoin varmistaa, tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin)

tekee päätöksen asianajajan nimittämisestä köyhän tai vähävaraisen täysi-ikäisen henkilön edustajaksi. Tutkintaviranomainen (poliisi, syyttäjä, tuomioistuin)

nimittää asianajajan myös niissä tapauksissa, joissa kukaan läheisistä ei voi edustaa uhria. Näissä tapauksissa oikeusapuvirasto (*Juridiskās palīdzības*

administrācija) maksaa asianajajan palkkion valtion oikeusavun tarjoamisesta rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Jos oikeus vapauttaa epäillyn, rikokseen liittyvää korvaushakemusta ei tutkita. Korvaushakemuksen tutkimatta jättäminen ei ole este

vahingonkorvauskanteiden nostamiselle [siviiliprosessilain](#) mukaisesti.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Korvaushakemuksen tutkimatta jättäminen ei ole este vahingonkorvauskanteiden nostamiselle [siviiliprosessilain](#) mukaisesti.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Vahingonkorvaushakemuksia koskevat tuomiot pannaan täytäntöön haaste- ja ulosottomiesten toimesta, jotka käynnistävät täytäntöönpanon velkojan laatimasta kirjallisesta hakemuksesta täytäntöönpanomääräyksen nojalla.

Pannakseen täytäntöön vahingonkorvaushakemusta koskevan osan tuomiosta tuomioistuin antaa uhrille tämän pyynnöstä oikeuden määräyksen.

Velkojat, joiden korvaushakemus koskee henkilövahinkojen seurauksena aiheutunutta vammaa tai muuta terveyshaittaa taikka henkilön kuolemaa,

vapautetaan haaste- ja ulosottomiehille maksettavista täytäntöönpanokustannuksista.

Haaste- ja ulosottomiehet ryhtyvät tarvittaviin toimiin omasta aloitteestaan ja käyttävät ennalta sovittuja keinoja ja menetelmiä tuomioiden nopean ja

korkealaatuisen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Haaste- ja ulosottomiehet selventävät asianomaisten oikeudet ja velvollisuudet, jotta näiden

prosessuaaliset oikeudet toteutuvat vilpittömässä mielessä.

Päivitetty viimeksi: 12/07/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Liettua

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Korvausta rikosvahingoista voi hakea siviilikanteella. Siviilikanne nostetaan esitutinnan aikana jättämällä hakemus joko esitutinnan johtajalle tai syyttäjälle. Jos rikosoikeudenkäynti on jo vireillä, hakemus voidaan tehdä suoraan tuomioistuimelle. Jos siviilikannetta ei ole nostettu tai jos vireillä olevaa siviilikannetta ei ole käsitelty rikosoikeudenkäynnissä, korvausasia voidaan käsitellä siviilioikeudenkäynnissä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Siviilikanne voidaan nostaa milloin tahansa rikosoikeudellisen menettelyn aikana siihen asti, kun tuomioistuin alkaa tutkia todisteita.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Siviilikanteella voidaan vaatia rikoksesta epäillyltä tai syytetyiltä henkilöiltä korvausta aineellisista ja aineettomista rikosvahingoista. Kanteessa on yksilöitävä vaatimuksen määrä ja sen perusteena olevat olosuhteet.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Siviilikanteelle ei ole omaa lomaketta. Kannekirjelmässä on kuitenkin noudatettava yleisiä vaatimuksia, joita sovelletaan tuomioistuimelle toimitettaviin oikeudenkäyntiasiakirjoihin.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vaatimuksen tueksi on esitettävä kirjallista, aineellista tai muuta näyttöä.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Aineellisen tai aineettoman rikosvahingon korvaamista koskevat siviilikanteet on vapautettu leimaverosta.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Voit. Liettuan tai minkä tahansa muun EU:n jäsenvaltion kansalaisilla sekä muilla luonnollisilla henkilöillä, jotka oleskelevat laillisesti Liettuan tai jonkin muun EU:n jäsenvaltion alueella, on oikeus saada oikeusapua rikosvahinkoasioissa. Oikeusavun myöntämisestä päättää valtion oikeusapupalvelu (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Siviilikanne hylätään, jos ei voida osoittaa, että syytetty on ollut osallisena rikoksessa.

Siviilikanne jätetään käsittelemättä, jos syytetty vapautetaan syyteestä sillä perusteella, että ei ole tapahtunut rikoksen tai rikkomuksen tunnusmerkistöä täyttävää tekoa, tai jos kantaja tai hänen edustajansa ei saavu oikeuskäsitelyyn. Tällöin kantajalla on kuitenkin mahdollisuus nostaa kanne siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Jos myönnettävän korvauksen tarkkaa määrää ei voida laskea, koska tarvittavia tietoja puuttuu, tuomioistuin voi tuomion antamisen yhteydessä poikkeuksellisesti tunnustaa kantajan oikeuden nostaa siviilikanne. Tällöin kysymys korvauksen määrästä siirtyy ratkaistavaksi siviilioikeudellisessa menettelyssä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Voit. Tuomioon voi hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimelta rikosprosessilaissa (*Baudžiamojo proceso kodeksas*) säädetyllä menettelyllä.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Kun vahingonkorvaustuomio on saanut lainvoiman, kantajalla on oikeus hakea tuomioistuimelta täytäntöönpanomääräystä ja valtuuttaa ulosottomies perimään korvauksen määrä vastaajalta. Jos kaikki edellytykset täyttyvät, täytäntöönpanomenettelyn ajaksi voidaan lisäksi myöntää valtion takaamaa oikeusapua.

Päivitetty viimeksi: 03/04/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Luxemburg

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

On olemassa eri tapoja hakea vahingonkorvausta rikosentekijältä.

Rikostuomioistuin voi käsitellä vahingonkorvausvaatimusta vain, jos uhri osallistuu oikeudenkäyntiin asianomistajana (*partie civile*) ja vaatii syylliseksi todettua tekijää korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Uhrin ei tarvitse olla läsnä oikeudenistunnossa. Hän voi esittää vaatimuksensa kirjallisesti, ja asianajaja voi edustaa häntä istunnossa.

Tietyissä tapauksissa uhri voi myös saada korvauksen valtion varoista rikoksen johdosta aiheutuneiden henkilövahinkojen uhreille maksettavista korvauksista 12. maaliskuuta 1984 annetun (ja sittemmin muutetun) lain nojalla. Tämä on uhrin kannalta tärkeää siinä tapauksessa, että rikosentekijää ei ole tunnistettu tai rikosentekijä on tunnistettu, mutta häntä ei ole tavoitettu, taikka rikosentekijä on maksukyvytön. Saadakseen korvauksen tätä kautta uhrin on tehtävä hakemus oikeusministeriölle, joka käsittelee asian kuuden kuukauden kuluessa.

Vahingonkorvaus tulee valtion maksettavaksi vain, jos uhri ei voi saada todellista ja riittävää korvausta miltään muulta taholta, kuten rikosentekijältä, sosiaaliturvasta tai henkilövakuutuksesta.

Jos uhri katsoo, että valtiolta saatu korvaus ei ole riittävä, hän voi vielä vaatia rikosentekijältä lisäkorvausta nostamalla tätä vastaan siviilikanteen. Siinä tapauksessa uhrin on ilmoitettava tuomioistuimelle, että hän on hakenut tai jo saanut korvausta myös valtiolta.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhri voi osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana ilmoittamalla tutkintatuomarille kirjallisesti, että hän haluaa nostaa siviilikanteen vaatiakseen rikosentekijältä korvausta kärsimistään vahingoista. Tällaisen pyynnön voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana. Uhri voi myös nostaa siviilikanteen vasta rikosoikeudenkäynnin yhteydessä.

Jos uhri päättää nostaa kanteen ennen oikeudenistuntoa, häntä ei kuitenkaan voida enää kuulla todistajana.

Rikostuomioistuin voi käsitellä vahingonkorvausasiaa vain, jos uhri osallistuu oikeudenkäyntiin asianomistajana ja esittää korvausvaatimuksen.

Uhri ei kuitenkaan menetä oikeuttaan vahingonkorvaukseen, vaikka ei tekisikään näin. Itse asiassa uhri voi missä tahansa menettelyvaiheessa nostaa siviilituomioistuimessa kanteen rikoksentehtäjä vastaan edellyttäen, että hän noudattaa siviilioikeuden mukaista vanhentumisaikaa ja osoittaa, että kyseisiin tekoihin liittyy siviilioikeudellinen vastuu.

Uhri voi myös hakea oikeusministeriöltä vahingonkorvausta jo ennen kuin syyte rikoksentehtäjää vastaan on käsitelty. Korvausta on haettava ennen kuin rikoksesta on kulunut kaksi vuotta. Jos uhri osallistuu asianomistajana oikeudenkäyntiin rikoksentehtäjää vastaan, määräaika vahingonkorvauksen hakemiselle on pidempi, sillä se päättyy vasta kahden vuoden kuluttua siitä kun rikostuomio on saanut lainvoiman. Jos uhri ei vaadi oikeuksiaan rikostuomioistuimessa ennen kuin sen tekemä päätös on saanut lainvoiman, hän voi nostaa vahingonkorvauskanteen siviilituomioistuimessa. Tässä tapauksessa määräaika pidennetään kahdella vuodella sen jälkeen, kun vahingonkorvausvaatimusta koskeva tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman. Jos uhri on alaikäinen, preklusiivinen määräaika eli aika, jonka kuluessa hakemus on toimitettava, jotta oikeutta korvaukseen ei menetetä, alkaa kuitenkin kulua vasta siitä ajankohdasta alkaen, jolloin uhri saavuttaa täysi-ikäisyyden. Tämä koskee tilannetta, jossa teoista määrätään rikosoikeudellinen rangaistus tai jos kyseessä on seksuaalinen väkivalta tai raiskaus (Luxemburgin rikoslain 372, 373 tai 375 §), ihmiskauppa (382-1 ja 382-2 §) tai kuolemaan johtanut henkirikos tai tahallinen pahoinpitely (400, 401 a, 402, 403 tai 405 §).

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Rikosoikeudenkäynnin yhteydessä uhrin on esitettävä yksilöity vahingonkorvausvaatimus joko kirjallisesti ennen oikeudenistuntoa tai oikeudenistunnossa kirjallisesti tai suullisesti. Joka tapauksessa aiheutuneet aineelliset vahingot on näytettävä toteen todisteiden avulla (lääkärintodistukset, laskut jne.). Käytännössä tuomioistuin kuulee istunnossa ensin todistajia ja syytettyä ja vasta sitten mahdollista asianomistajaa. Silloin uhri tai häntä edustava asianajaja ilmoittaa siviilikanteen nostamisesta ja esittää tuomioistuimelle, syyttäjän edustajalle ja menettelyn osapuolille asiakirjan, jossa vaatimukset on yksilöity tarkasti. Uhrin ei ole pakko osallistua oikeudenistuntoon, vaan asianajaja voi edustaa häntä.

Hakemus voidaan laatia vapaamuotoisesti, kunhan siinä luettelataan aiheutuneet vahingot (aineelliset/taloudelliset vahingot ja/tai henkinen kärsimys) ja korvauksena vaadittavat määrät. Jos vahinkoa ei voida määrittää rahassa tai jos määrä ei ole vielä tiedossa, luetteloon tehdään merkintä "pm" (pro memoria). Useimmissa tapauksissa rikoksentehtäjän tuomitsemisesta vastaava tuomioistuin määrittää uhrille maksettavan vahingonkorvauksen suuruuden, jos se toteaa rikoksesta epäillyn syylliseksi.

Rikoksen uhri voi saada korvauksen seuraavista vahingoista:

aineelliset (muut kuin psyykkiset) vahingot:

vahingosta aiheutuneet terveydenhoitokulut (sairaanhoito – avo- ja sairaalahoito, toipuminen)

vahingosta aiheutuneet lisätarpeet tai kulut (mm. huolenpito ja apu, tilapäinen tai jatkuva hoito, pitkäaikainen kuntoutus ja fysioterapia, asuntoon tehtävät muutokset, erityisapuvälineet jne.)

pysyvä vammautuminen (invaliditeetti ja muut pysyvät vammat)

ansionmenetykset hoidon ajalta tai sen jälkeen (myös alentunut ansiokyky tai kyky maksaa elatusapua yms.)

ansiomahdollisuuksien menetykset

vahinkotapahtumaan liittyvistä oikeudellisista menettelyistä aiheutuvat kustannukset (esim. asianajokulut ja tuomioistuinmaksut)

korvaus varastetuista tai vahingoittuneista henkilökohtaisista tavaroista

psyykkiset vahingot:

uhrin kipu tai kärsimys

elämänlaadun heikentyminen (kun uhri ei voi enää viettää samanlaista elämää kuin ennen rikosta)

esteettinen haitta (arvet, raajan menetys tms.)

sukupuolielämään vaikuttava haitta.

Tuomioistuin voi pyytää asiantuntijaa määrittämään vahingon arvon. Näin toimitaan yleisesti, etenkin kun kyseessä on merkittävä ruumiinvamma.

Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin voi myöntää korvauksesta ennakkoa.

Tuomioistuin tekee päätöksen siviilioikeudellisten vahinkojen korvaamisesta asiantuntijalausunnon perusteella.

Oikeusministeriön myöntämien korvausten enimmäismäärä vahvistetaan vuosittain suurherttuan asetuksella. Vuonna 2017 enimmäismäärä oli 63 000 euroa.

Myös oikeusministeriön korvauksesta voidaan myöntää ennakkoa.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Luxemburgin suurherttuakunnassa ei ole käytössä erityistä lomaketta vahingonkorvauksen hakemista varten.

Hakemuksen voi tehdä vapaamuotoisesti.

Oikeusministeriölle esitettävä hakemus on laadittava ranskaksi, saksaksi tai luxemburgiksi, ja siinä on selvitettävä tapahtumien ajankohta, paikka ja luonne.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Kun korvausta haetaan tuomioistuimessa, on nostettava siviilikanne ja esitettävä kaikki vahinkoon liittyvät todisteet (jäljempänä on konkreettisia esimerkkejä).

Kun korvausta haetaan oikeusministeriöltä, hakemukseen on liitettävä todisteet uhrin kärsimästä vahingosta ja siihen liittyvien tapahtumien kulusta.

Ainakin seuraavat asiakirjat vaaditaan:

jäljennös rikosilmoituksesta (pöytäkirja) tai todistus siviilikanteen nostamisesta

jäljennös rikosasiaa ja siviilioikeudellisia vahinkoja koskeva tuomiosta (jos uhri on nostanut siviilikanteen)

siviilioikeudellisia vahinkoja koskeva päätös (joka perustuu esimerkiksi asiantuntijalausuntoon)

todisteet vahingosta: lääkärintodistukset, joissa täsmennetään aiheutuneiden vammojen luonne, työkyvyttömyyden kesto, terveydentilassa tapahtuneiden mahdollisten muutosten luonne ja mahdollinen pysyvä työkyvyttömyys

tositteet vahingosta aiheutuneista terveydenhoitokuluista (sairaanhoito, avo- ja sairaalahoito yms.)

todistus sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumisesta

tositteet sosiaaliturvajärjestelmästä saatujen korvausten määrästä

jäljennös vakuutus sopimuksesta

tositteet vakuutusyhtiöltä saatujen korvausten määrästä

todistus ansionmenetyksestä sairaanhoidon aikana ja sen jälkeen.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Rikosoikeudenkäynnin osapuolten on maksettava omat asianajokulunsa oikeudenkäynnin lopputuloksesta riippumatta. Vähävarainen osapuoli voi kuitenkin saada oikeusapua. Siinä tapauksessa valtio maksaa oikeudenkäyntikulut.

Uhri voi myös vaatia oikeudenkäyntikorvausta. Asiantuntijan käytöstä aiheutuvat kustannukset maksaa periaatteessa syytetty.

Kun korvausta haetaan oikeusministeriöltä, menettelystä ei aiheudu oikeudenkäyntikuluja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhri voi saada oikeusapua ennen menettelyä ja/tai sen aikana Luxemburgin laissa säädetyin edellytyksin. Oikeusapua haetaan täyttämällä kansallinen lomake, joka on saatavilla Luxemburgin asianajajayhdistyksen verkkosivuilla: <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Hakemuksen liitteenä on toimitettava todistusasiakirjat, jotka osoittavat, että hakijan varat eivät riitä asianajopalkkion maksamiseen. Hakemus lähetetään hakijan asuinpaikan tuomiopiirin asianajajayhdistyksen puheenjohtajalle, joka päättää oikeusavun myöntämisestä.

Kuka tahansa voi pyytää lisätietoa viranomaisilta, jotka vastaavat oikeudellisesta neuvonnasta. Maksutonta oikeudellista neuvontaa tarjoaa muun muassa oikeudellinen tiedotuspalvelu (*Service d'accueil et d'information juridique*): <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjä vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Jos uhri on hakenut vahingonkorvausta, mutta tekijä vapautetaan rikosoikeudenkäynnissä sillä perusteella, että teko ei ole rikos, tuomioistuin selvittää kuitenkin, johtuuko uhrille aiheutunut vahinko kyseisestä teosta. Jos näin on, syytetty tuomitaan maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Jos sen sijaan uhri ei pysty osoittamaan, että vahinko johtuu syytetyn käyttäytymisestä, tuomioistuin hylkää uhrin vahingonkorvaushakemuksen.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Uhri voi hakea muutosta rikostuomioistuimen päätökseen.

Uhri voi hakea korvausta oikeusministeriöltä myös siinä tapauksessa, että rikoksentehtäjä ei tuomita, jos hän voi osoittaa olevansa rikoksen uhri, tai jos rikoksentehtäjä ei ole tunnistettu, tai hänet on tunnistettu, mutta häntä ei löydetä, tai hän on maksukyvytön.

Jos asiaa ei ole käsitelty oikeudessa eikä tuomioistuin ole määrittänyt maksettavaa korvausta, oikeusministeriö voi myöntää kiinteämääräisen korvauksen ja /tai tilata omalla kustannuksellaan asiantuntijalausannon, jonka avulla määritetään uhrille myönnettävän korvauksen määrä.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjä vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Rikostuomioistuimen tehtävänä on määrittää uhrille aiheutuneen vahingon suuruus, mutta se ei puutu aiheutuneiden vahingonkorvausten maksamiseen.

Kun tuomioistuin on antanut lopullisen päätöksen, uhrin tehtävänä on aloittaa toimet vahingonkorvausten saamiseksi rikoksentehtäjältä.

Asianajajan tehtävänä on yleensä valvoa, että vahingot korvataan, ensiksi sovinnollisesti, olemalla yhteydessä tuomitun asianajajaan, tai vaatimalla tuomion pakkotäytäntöönpanoa ulosottomiehen välityksellä.

Jos tuomioistuin määrää ehdonalaisen tuomion, johon sisältyy velvollisuus maksaa korvauksia, tuomioden täytäntöönpanosta vastaava yleinen syyttäjä valvoo, että tuomitu täyttää velvollisuutensa.

Päivitetty viimeksi: 19/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Unkari

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Uhri voi rikosoikeudenkäynnin aikana, ensisijaisesti syytteenpanon jälkeen, esittää yksityisoikeudellisen vaatimuksen rikoksesta aiheutuneen vahingon korvaamiseksi joko siten, että rikoksentehtäjä maksaa vahingonkorvausta, palauttaa esineen tai maksaa tietyn rahasumman. Uhri voi esittää vaatimuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle viimeistään siinä menettelyn vaiheessa, jossa hän voi olla läsnä ensimmäistä kertaa. Tuomioistuin ilmoittaa uhrille tällaisista menettelyvaiheista. Jos uhri ei esitä vaatimusta tässä vaiheessa, laiminlyönnille ei voi jälkikäteen esittää minkäänlaisia perusteluja. Yksityisoikeudellisen vaatimuksen on vastattava lainsäädännössä määriteltyjä edellytyksiä. Siinä on mainittava vaatimuksen kohteena olevan syytetyn henkilöllisyys, pyydettävä tuomioistuinta antamaan asiassa ratkaisu ja ilmoitettava saatavan arvo tai määrä, yksityisoikeudellisen vaatimuksen perusteena oleva oikeus sekä vaadittua oikeutta ja ratkaisupyynnönä tukevat tosiseikat. Lisäksi siinä on mainittava täytäntöönpanomenettely ja -paikka siinä tapauksessa, että tuomioistuin ratkaisee yksityisoikeudellisen vaatimuksen sisällön.

Uhri voi lisäksi ilmoittaa oikeastaan esittää yksityisoikeudellinen vaatimus jo ennen syytteenpanoa eli ennen oikeuskäsittelyä rikosoikeudellisessa menettelyssä. Jos syyte nostetaan, syyttäjänvirasto toimittaa uhrin lausunnon tuomioistuimelle.

Tuomioistuin ratkaisee yksityisoikeudellisen vaatimuksen sisällön rikosoikeudellisessa menettelyssä tai, jos tämä ei ole mahdollista laissa säädetyistä syistä, siirtää vaatimuksen ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta. Tästä on seurauksena, että vaatimusta ei voida panna täytäntöön rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Yksityisoikeudellinen vaatimus voidaan esittää syytteenpanon jälkeen, mutta oikeasta esittää yksityisoikeudellinen vaatimus on mahdollista ilmoittaa jo tätä ennen eli esitutkintavaiheessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Rikosprosessilaissa määritellään yksityisoikeudellisessa vaatimuksessa esitettävät olennaiset seikat mutta ei säädetä erityisistä muotovaatimuksista. Yksityisoikeudellinen vaatimus voi koskea joko vahingonkorvausta, esineen palauttamista tai tietyn rahasumman maksamista. Yksityisoikeudellisessa vaatimuksessa on mainittava syytetty, jota vastaan vaatimus on tarkoitettu panna täytäntöön, ja pyydettävä tuomioistuinta antamaan asiassa ratkaisu. Vaatimuksessa on mainittava saatavan arvo tai määrä. Samalla uhri voi pyytää hänelle suoraan rikoksen seurauksena aiheutuneen vahingon korvaamista siviilioikeudellisen korvausvastuun perusteella. Korvaus voi käsittää omaisuuden arvonalennuksen ohella ansionmenetyksen ja vaaditulle vahingonkorvaukselle laskettavan koron. Lisäksi yksityisoikeudellisessa vaatimuksessa on mainittava oikeus, johon uhri vetoaa, ja vaatimuksen oikeusperusta.

Jos yksityisoikeudellisessa vaatimuksessa ei esitetä kolmea edellä mainittua tärkeintä seikkaa (syytetyn henkilöllisyys, tuomioistuimelle esitetty ratkaisupyynnönä ja oikeus, johon vedotaan), jotka ovat välttämättömiä asian ratkaisemiseksi, tuomioistuin siirtää vaatimuksen ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta heti nämä puutteet havaittuaan.

Myös silloin kun yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta puuttuu muita seikkoja (vaadittua oikeutta ja ratkaisupyynnönä tukevat tosiseikat sekä täytäntöönpanomenettely ja -paikka), tuomioistuin siirtää vaatimuksen ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta. Tämä tapahtuu kuitenkin vasta tuomioistuimen antamassa lopullisessa päätöksessä eikä heti kun puutteet on havaittu.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Lainsäädännössä ei säädetä erityisestä lomakkeesta vaatimuksen esittämistä varten.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Lainsäädännössä ei määritellä, millaista näyttöä vaatimuksen tueksi on esitettävä. Kun tuomioistuin käsittelee ja ratkaisee yksityisoikeudellisen kanteen, se ottaa viran puolesta huomioon kaikki asiaan liittyvät asiakirjat riippumatta siitä, onko uhri toimittanut todistusaineistoa vai onko näyttöä saatu muista lähteistä. Näytön todistusvoimasta ei säädetä laissa, vaan kaikkia laissa määriteltyjä todisteita voidaan käyttää vapaasti rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Vaikka laissa velvoitetaan sisällyttämään yksityisoikeudelliseen vaatimukseen tiettyjä seikkoja, siinä ei määritellä tarkemmin, millaista näyttöä vaatimuksen tueksi on esitettävä.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Jos uhri esittää yksityisoikeudellisen vaatimuksen rikosoikeudellisessa menettelyssä, hänen on maksettava pelkästään hakemuksen jättämisestä ja muutoksenhausta. Uhrilla on kuitenkin oikeus saada maksuihin lykkäystä, eli hänen ei tarvitse maksaa niitä ennakoon.

Maksun perusteena on yleensä yksityisoikeudellisen vaatimuksen kohteelle laskettu arvo menettelyn käynnistämishetkellä. Maksun määrä on 6 prosenttia maksun perusteesta, kuitenkin vähintään 15 000 Unkarin forinttia ja enintään 1 500 000 forinttia.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhrilla on oikeus saada tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tuomioistuimelta, syyttäjänvirastolta ja tutkintaviranomaisilta. Jos uhri tarvitsee lisäksi asianajajaa antamaan oikeudellista neuvontaa ja auttamaan asiakirjojen laatimisessa (hakemus, vaatimus, rikosilmoitus, syytekirjelmä jne.), jotta voidaan käynnistää menettely rikoksen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi tai rikokseen liittyvän oikeuksien tai etujen loukkauksen hyvittämiseksi, valtio tarjoaa pyynnöstä oikeusavustajan tai oikeudellisia palveluja. Kustannuksista vastaa uhrin sijasta valtio, jos uhrin käytettävissä olevat nettokuukausitulot jäävät alle vanhuuseläkkeen vähimmäismäärän eikä uhrilla ole omaisuutta tai jos omaisuuden käyttäminen kustannusten kattamiseen olisi kohtuutonta suhteessa oikeudellisista palveluista saatavaan hyötyyn. Uhrin oikeudet eivät riipu hänen kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin ei ratkaise rikosoikeudellisessa menettelyssä esitettyä yksityisoikeudellista vaatimusta laissa määritellyissä tapauksissa, jotka luetaan jäljempänä, vaan siirtää asian ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta. Tällöin uhrin siviilioikeudellista vaatimusta ei voida panna täytäntöön rikosoikeudellisessa menettelyssä vaan pelkästään siviilioikeudellisessa menettelyssä. Tuomioistuin siirtää yksityisoikeudellisen vaatimuksen ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta silloin, kun syytetyn vastuuta rikoksesta tai rikkomuksesta ei voida osoittaa toteen, koska menettely on keskeytetty tai syytetty on vapautettu. Samoin menetellään silloin, kun yksityisoikeudellisen vaatimuksen täytäntöönpano on lain mukaan mahdotonta tai kun vaatimus on esitetty myöhässä. Kun on kyse tietyistä omaisuusrikoksista, jotka kohdistuvat kiinteään omaisuuteen, ja uhri on pyytänyt kyseisen kiinteistön tyhjentämistä väliaikaisena toimenpiteenä, samanaikaisesti esitettyä yksityisoikeudellista vaatimusta ei voida ratkaista rikosoikeudellisessa menettelyssä. Yksityisoikeudellista vaatimusta ei voida panna täytäntöön rikosoikeudellisessa menettelyssä myöskään silloin kun on olemassa siviiliprosessilaissa määritelty este. Esteeksi katsotaan seuraavat tilanteet: uhri ilmoittaa tuomaria tai tuomioistuinta koskevasta, siviiliprosessilaissa määritellystä poissulkemisperusteesta, jota ei kuitenkaan mainita rikosprosessilaissa; kanteen nostamisen oikeusvaikutukset ovat tulleet voimaan tai on annettu lopullinen päätös toisessa, samoihin tosiseikkoihin ja samaan oikeusperustaan perustuvassa riita-asiassa; uhri tai syytetty eivät ole oikeustoimikelpoisia yksityisoikeudellisessa menettelyssä. Yksityisoikeudelliset vaatimukset, joita ei voida panna täytäntöön oikeusteitse, eivät ole täytäntöönpanokelpoisia myöskään rikosoikeudellisessa menettelyssä. Jos yksityisoikeudellisen vaatimuksen esittävä henkilö ei ole rikosprosessilaissa tarkoitettu uhri, hän ei voi ajaa vaatimustaan rikosoikeudellisessa menettelyssä. Uhrin ja syytetyn siviiliprosessissa tekemää sopimusta ei voida tarkastella rikosoikeudellisessa menettelyssä. Myöskään yksityisoikeudellisen vaatimuksen sisältöä ei voida tarkastella rikosoikeudellisessa menettelyssä, mikäli tämä viivästyttäisi huomattavasti menettelyä tai tämä on poissuljettua jonkin muun seikan perusteella. Yksityisoikeudellista vaatimusta, joka ei täytä sille asetettuja edellytyksiä, ei myöskään voida tarkastella rikosoikeudellisessa menettelyssä, vaan tuomioistuin siirtää sen ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Päätökseen siirtää yksityisoikeudellinen vaatimus ratkaistavaksi jonkin toisen oikeudellisen väylän kautta ei voi hakea muutosta.

Yksityisoikeudellisen vaatimuksen täytäntöönpanoa rikosoikeudellisessa menettelyssä voidaan edistää myös useiden muiden hyvityskeinojen avulla. Näille on yhteistä se, että kyse ei ole uhrin vaatimuksen siviilioikeudellisesta täytäntöönpanosta, vaan syyttäjänvirasto voi tietyissä tapauksissa määrätä syytetyn, tämän suostumuksella, täyttämään uhrin yksityisoikeudellisen vaatimuksen sillä seurauksella, että syytetyn rangaistus kevenee tai rikosoikeudellinen menettely päätetään. Kaikki tällaiset toimenpiteet kuuluvat syyttäjänviraston harkintavaltaan. Uhrilla on kuitenkin oikeus pyytää, että tällaiset päätökset tehdään. Näihin kuuluu muun muassa menettelyn keskeyttäminen sovittelua varten, syyttäjänviraston päättämä menettelyn ehdollinen keskeyttäminen tai syytetyn ja syyttäjänviraston välinen sopimus tai sovinto. Tämä ei tarkoita sitä, että uhrin vaatimus pantaisiin automaattisesti täytäntöön valtion pakottamana. Sen sijaan syytettyä voidaan tällä tavoin tehokkaasti kannustaa suostumaan uhrin vaatimukseen.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Turvatakseen yksityisoikeudellisen vaatimuksensa uhri voi pyytää syytetyn omaisuuden tai hänelle kuuluvien syytetyn varojen takavarikointia jo ennen kuin yksityisoikeudellinen vaatimus ratkaistaan rikosoikeudellisessa menettelyssä. Tällaisen pyynnön voi esittää jo ennen syytteenpanoa, jos uhri on ilmoittanut aikeestaan esittää yksityisoikeudellinen vaatimus ja jos ilmoitus täyttää yksityisoikeudelliselle vaatimukselle asetetut edellytykset.

Takavarikoinnista voi määrätä tuomioistuin tai kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti syyttäjänvirasto tai tutkintaviranomainen.

Kun yksityisoikeudellinen vaatimus on hyväksytty lopullisessa tuomiossa, tuomari antaa täytäntöönpanoa hakeneen uhrin pyynnöstä täytäntöönpanoperusteen. Jos täytäntöönpanoperustetta vaatimuksen täyttämiseksi ei voida vielä vahvistaa, mutta täytäntöönpanoa hakeva asianosainen voi osoittaa, että vaatimuksen täyttäminen myöhemmin todennäköisesti vaarantuu, tuomioistuin määrää turvaamistoimesta, kuten rahasaatavan turvaamisesta tai tietyn esineen hukkaamiskiellosta.

Päivitetty viimeksi: 11/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Malta

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Korvausvaatimus voidaan esittää siviilituomioistuimelle (*Qorti Ċivili*).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Korvausvaatimus esitetään yhdessä muiden vaatimusten kanssa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Voit esittää korvausvaatimuksen aineellisista vahingoista ja liiteasiakirjat.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Erityistä lomaketta ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Tulotiedot, laskut, arviot ja muut asiaankuuluvat liiteasiakirjat.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Kyllä, mutta ne ovat hyvin vähäisiä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Kyllä, voit saada oikeusapua.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Siinä tapauksessa, että syyte hylätään.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Mahdollisesti syyttäjän toimesta.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Oikeusavustajan pitäisi varmistaa täytäntöönpano toimittamalla määrätty ja muut lakisääteiset täytäntöönpanoasiakirjat (esimerkiksi ulosmittaus- tai takavarikointimääräys).

Päivitetty viimeksi: 04/05/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Alankomaat

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Vahingonkorvausvaatimuksen voi esittää rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Jos haluat hakea korvausta epäillyltä rikosasiassa, voit täyttää [vahingonkorvaushakemuksen](#) (*Verzoek tot schadevergoeding*). [Uhrien tukijärjestön](#) (*Slachtofferhulp Nederland*) verkkosivustolla on vinkkejä ja neuvoja lomakkeen täyttämiseen. Uhrien tukijärjestö voi auttaa vahinkojen määrittämisessä.

Rikosentekijältä voi vaatia korvauksia myös siviilioikeudellisella menettelyllä. Tällainen menettely käynnistetään yleensä vain silloin, kun korvausta ei ole mahdollista saada muulla tavoin.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Jos syyttäjä päättää nostaa syytteen epäiltyä vastaan, käynnistetään rikosoikeudenkäynti. [Vahingonkorvaushakemus](#) lähetetään sinulle postitse. Täytetty lomake tulee palauttaa syyttäjänvirastolle 14 päivän kuluessa. Jos et pysty palauttamaan lomaketta 14 päivän kuluessa, voit pyytää lykkäystä sähköpostitse [rikoksen uhrien tukipisteeltä](#) (*Slachtofferloket*).

Lisätietoja ja neuvontaa on saatavilla [Uhrien tukijärjestön](#) verkkosivustolla.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Ilmoita kärsimäsi vahingot [vahingonkorvaushakemuksessa](#). Aineelliset vahingot ilmoitetaan hakemuksen kohdassa 4a. Tällä tarkoitetaan kaikkia rahassa mitattavia vahinkoja. Saitko myös psyykkisiä ja/tai fyysisiä vammoja? Rikoksesta aiheutunut kipu ja kärsimys ovat aineettomia vahinkoja. Niistä saatavia korvauksia sanotaan myös kipurahaksi (*smartengeld*). Aineettomat vahingot ilmoitetaan hakemuksen kohdassa 4b. Henkinen vahinko ilmoitetaan hakemuksen kohdassa 4c. Henkinen vahinko on läheisen kuolemasta tai loukkaantumisesta aiheutunut kipu, suru tai elämänlaadun heikentyminen. Joissakin tapauksissa kuolleen uhrin omaiset tai vakavia ja pysyviä vammoja saaneen uhrin lähimmäiset voivat saada korvausta henkisistä vahingoista. Uhrien tukijärjestön [verkkosivustolla](#) on lisätietoja lomakkeen täyttämiseen. Uhrien tukijärjestö voi auttaa vahinkojen määrittämisessä.

Jos et itse ole rikoksen uhri, mutta sinulle on aiheutunut kustannuksia uhrin avustamisesta (esim. matka-, sairaus- tai korjauskuluja), voit hakea korvausta niistä. Tällaisia siirrettyjä korvauksia ei haeta rikoksen uhrin vahingonkorvaushakemuksella. Pyydä tätä varten oma hakemuslomake oman alueesi [rikoksen uhrien tukipisteeltä](#).

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Jos haluat hakea korvausta epäillyltä rikosasiassa, voit täyttää [vahingonkorvaushakemuksen](#) (*Verzoek tot schadevergoeding*). [Uhrien tukijärjestön](#) verkkosivustolla on lisätietoja lomakkeen täyttämiseen.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Lisätietoja ja neuvontaa on saatavilla [Uhrien tukijärjestön](#) verkkosivustolla.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Lisätietoja tuomioistuinmaksuista ja muista kuluista on saatavilla uhrien tukijärjestön [verkkosivustolla](#).

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Lisätietoja oikeusavusta ennen menettelyä tai sen aikana on saatavilla uhrien tukijärjestön [verkkosivustolla](#).

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Lisätietoja ja neuvontaa on saatavilla [Uhrien tukijärjestön](#) verkkosivustolla.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Kyllä, tällaisesta ratkaisusta voi valittaa.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Rangaistus pannaan täytäntöön heti kun tekijän tuomio on lopullinen. Jos tekijän on maksettava sinulle vahingonkorvausta, syyttäjänvirasto määrää [keskusperintätoimiston](#) (CJIB) perimään korvauksen puolestasi. Jos tekijä ei ole maksanut korvausta 8 kuukauden kuluttua syyttäjän tai tuomarin päätöksestä, viranomaiset voivat maksaa sinulle osan vahingonkorvauksesta ennakkomaksuna. Keskusperintätoimisto lähettää sinulle asiaa koskevan kirjeen. Jos sinulla on kysyttävää ennakkomaksun saamisesta, ota yhteyttä [uhrien tukijärjestöön](#).

Päivitetty viimeksi: 10/04/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Itävalta

Ei ole olemassa erillistä lomaketta, jolla henkilö voisi ilmoittaa osallistuvansa asianomistajana rikosoikeudenkäyntiin korvauksen vaatimiseksi. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti. Todistajien kuulemislomakkeissa kysytään, haluaako henkilö osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Myöntävä vastaus tähän kysymykseen ja lyhyt perustelu riittävät.

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikoksen uhrilla on oikeus hakea korvausta rikoksesta aiheutuneesta vahingosta tai rikosoikeudellisesti suojattujen oikeuksiensa loukkaamisesta. Uhri voi esittää korvausvaatimuksensa ilmoittamalla osallistuvansa rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Tällä ilmoituksella (*Privatbeteiligungsanschluss*) uhrista

tulee asianomistaja rikosoikeudenkäynnissä. Jos syyttäjä luopuu myöhemmin syytteen nostamisesta, asianomistaja voi edelleen jatkaa asian käsittelyä niin sanotulla toissijaisella syytteellä (*Subsidiaranklage*).

Menettelyn vaiheesta riippuen osallistumisesta oikeudenkäyntiin asianomistajana voi ilmoittaa rikospoliisille, syyttäjälle tai tuomioistuimelle joko suullisesti tai kirjallisesti (**rikosprosessilain (Strafprozessordnung, StPO) 67 §:n 3 momentti**).

Vaihtoehtoisesti uhrit voivat esittää vaateensa siviiliprosessissa.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Asianomistajan on esitettävä korvausvaatimus ennen kuin todisteluvaihe päättyy pääkäsittelyssä. Koska tähän liittyy tiettyjä rikosoikeudenkäyntiin liittyviä osallistumisoikeuksia (esim. oikeus pyytää selvittämistoimia, oikeus osallistua pääkäsittelyyn), jotka ylittävät uhrin oikeudet, voi olla järkevää esittää korvausvaatimus jo menettelyn varhaisemmassa vaiheessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaateet on perusteltava korvausvaatimuksessa. Konkreettinen rahamääräinen vaade on esitettävä ennen todisteluvaiheen päättymistä pääkäsittelyssä. Vain osasta vahinkoa voi vaatia korvausta.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole olemassa erillistä lomaketta, jolla henkilö voisi ilmoittaa osallistuvansa asianomistajana rikosoikeudenkäyntiin korvauksen vaatimiseksi. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti. Todistajien kuulemislomakkeissa kysytään, haluaako henkilö osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Myöntävä vastaus tähän kysymykseen ja lyhyt perustelu riittävät.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Olemassa olevat todisteet olisi esitettävä tai toimitettava viimeistään oikeuskäsittelyssä, mutta mieluiten jo rikosilmoituksen tekemisen tai rikospoliisin suorittaman kuulemisen yhteydessä. Tällaisia todisteita ovat muun muassa seuraavat:

valokuvat,
diagnoosit,
laskut,
kustannusarviot.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Periaatteessa rikosoikeudenkäynnistä ei aiheudu asianomistajille kuluja (lukuun ottamatta valitusta edustajasta aiheutuvia kuluja). Kuluja aiheutuu ainoastaan silloin, jos asianomistaja on tehnyt tietoisesti perättömän ilmiannon, jonka seurauksena rikosoikeudenkäynti on käynnistetty, tai toissijaisen syytteen tapauksessa, jos vastaaja vapautetaan syytteistä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Asianomistajien ei tarvitse käyttää asianajajaa rikosoikeudenkäynnissä. Tietyt uhrit, erityisesti uhrit, jotka ovat rikoksen seurauksena saattaneet joutua väkivallan tai vaarallisen uhkauksen kohteeksi tai joiden seksuaalista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta on mahdollisesti loukattu, voivat vaatia oikeudellisia tukipalveluja (oikeudellista neuvontaa ja edustusta), jos se on tarpeen heidän menettelyllisten oikeuksiensa suojelemiseksi ottaen mahdollisimman pitkälti huomioon heidän henkilökohtainen tilanteensa (StPO:n 66 §:n 2 momentti). Tällaiset oikeudelliset tukipalvelut ovat uhreille maksuttomia.

Myös muut uhrit voivat pyytää oikeusavun puitteissa asianajajaa, jos heillä on siihen taloudellinen tarve ja jos se on välttämätöntä oikeuden toteutumiseksi, erityisesti vaateiden täytäntöönpanemiseksi, jotta voidaan välttää myöhempi siviilioikeudenkäynti (StPO:n 67 §:n 7 momentti).

Itävallassa käydyin rikosoikeudenkäynnin yhteydessä tämä koskee myös ulkomailla asuvia henkilöitä sekä henkilöitä, joilla ei ole Itävallan kansalaisuutta.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Vahingonkorvausvaatimus jätetään ratkaisematta, jos se on selvästi perusteeton tai esitetty myöhässä tai jos korvauksen määrää ei ole arvioitu ajoissa (StPO:n 67 §:n 4 momentti). Syyttäjä päättää vahingonkorvausvaatimuksen ratkaisematta jättämisestä syytteen nostamiseen asti, sen jälkeen asiasta päättää tuomioistuin (StPO:n 67 §:n 5 momentti).

Jos pääkäsittelyn lopussa annetaan tuomio, tuomioistuimen on tehtävä päätös myös esitetyistä yksityisoikeudellisista vaateista. Jos vastaaja vapautetaan syytteistä, asianomistaja ohjataan hakemaan korvausta siviiliprosessissa, sillä tässä tapauksessa rikosoikeudenkäynnissä ei voida myöntää vahingonkorvausta. Jos vastaaja todetaan syylliseksi, i) esitetty korvausvaatimus voidaan hyväksyä (kokonaan tai osittain) tai ii) asia voidaan siirtää siviiliprosessiin. Käsittely siirretään siviiliprosessiin, vaikka vastaaja on tuomittu syylliseksi, jos (ja siinä määrin kuin) yksityisoikeudelliset vaateet katsotaan ratkaisuperusteiden perusteellisesta tutkinnasta huolimatta perusteettomiksi tai rikosoikeudenkäynnin tuloksen perusteella ei ole mahdollista arvioida edes osittain yksityisoikeudellista vaadetta. Tästä poikkeuksena ovat tilanteet, joissa tarvittavat ratkaisuperusteet on mahdollista selvittää sellaisella selvittämistoimella, joka ei viivästyttä merkittävästi päätöksen tekemistä vastaajan syyllisyydestä ja rangaistuksesta.

Yksityisoikeudellisia vaateita ei voida hylätä rikosoikeudenkäynnissä, toisin sanoen asianomistaja voi esittää vielä vaateensa siviilituomioistuimessa.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Syyttäjän kieltäytyessä ratkaisemasta vahingonkorvausvaatimusta on mahdollista hakea takaisinsaantia oikeudenloukkauksen vuoksi (StPO:n 106 §). Jos tuomioistuin kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta, asiasta voi tehdä valituksen (StPO:n 87 §:n 1 momentti).

Jos käsittely siirretään siviiliprosessiin sillä perusteella, että vastaaja vapautetaan syytteistä, asianomistaja voi (rajoitetuissa tapauksissa) nostaa mitätöintikanteen. Jos käsittely siirretään siviiliprosessiin, vaikka vastaaja on tuomittu, asianomistaja voi hakea muutosta yksityisoikeudellisten vaateiden vuoksi.

Rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella on aina mahdollista hakea yksityisoikeudellisten vaateiden täytäntöönpanoa siviiliprosessissa.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Täytäntöönpanomenettelyä koskevan lain (*Exekutionsordnung, EO*) 1 §:n 1 momentin mukaan rikostuomioistuinten lopulliset tuomiot yksityisoikeudellisista vaateista ovat EO:ssa tarkoitettuja täytäntöönpanoperusteita. Jokainen täytäntöönpanomenettely edellyttää voimassa olevaa täytäntöönpanoperustetta.

Täytäntöönpanoa on haettava piirituomioistuimelta (*Bezirksgericht*). Jos kaikki vaaditut edellytykset täyttyvät, tehdään päätös täytäntöönpanon hyväksymisestä. Oikeudenomistajan hakemuksesta toteutetaan täytäntöönpanotoimia, kuten irtaimiston myynti, saatavien siirtäminen ulosottovelkojalle tai kiinteistöjen pakkohuutokauppa.

Täytäntöönpanomenettelyssä käytettävät lomakkeet ovat saatavilla seuraavalla Itävallan oikeusministeriön sivustolla:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Kun täytäntöönpano on hyväksytty, tuomari tai tuomioistuinvirkaileija (*Rechtspfleger*) suorittaa täytäntöönpanomenettelyn viran puolesta.

Täytäntöönpanotoimia suorittavat haastemiehet (*Gerichtsvollzieher*), jotka toimivat Itävallassa oikeuslaitoksen palveluksessa. Velkojaa pyydetään toimittamaan uusia hakemuksia vain, jos tuomioistuin tai haastemies ei voi ilman niitä jatkaa menettelyä tai jos virkatoimesta aiheutuu kustannuksia.

Täytäntöönpanoa jatketaan yleensä niin pitkään, kunnes se on saatu menestyksellä päätökseen tai lopetettu, koska velallinen on menettelyn aikana maksanut velkansa.

Päivitetty viimeksi: 15/01/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Puola

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Vahingonkorvauskanne on mahdollista nostaa ainoastaan siviilituomioistuimessa. Kannetta ei ole mahdollista nostaa rikosoikeudenkäynnin yhteydessä, mutta on muita keinoja hakea korvausta rikostuomioistuimessa.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Vahingonkorvauskanne tekijää vastaan on mahdollista aloittaa erillään vireillä olevasta rikosoikeudellisesta menettelystä. Vahingonkorvausvaatimuksen käsittely voidaan kuitenkin keskeyttää, kunnes rikosoikeudenkäynnissä annettu tuomio on lainvoimainen. Jos vahingonkorvauskanne nostetaan vasta sen jälkeen kun rikosoikeudellinen menettely on päätynyt ja rikoksentehtäjä on tuomittu, siviilituomioistuin ei tarkastele näyttöä enää uudelleen, vaan katsoo toteen näytetyksi sen, mitä rikostuomioistuin on todennut.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Siviilituomioistuimessa on mahdollista hakea korvausta sekä tosiasiallisesta vahingosta että menetetyistä hyödyistä. Vaatimuksessa on mainittava määrät, joita rikoksentehtäjältä haetaan korvauksena, ja selitettävä, mihin ne perustuvat ja miten ne on laskettu.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Jos korvausvaatimuksen tueksi esitetään langettava tuomio, muuta näyttöä ei tarvita. Rikostuomioistuimen päätelmät sitovat myös siviilituomioistuinta. On mahdollista hakea suurempaa korvausta, mutta siinä tapauksessa on osoitettava, että vaatimus on perusteltu. Vaatimuksen perusteeksi voidaan esittää todistajanlausuntoja ja asiakirjoja, kuten laskuja ja asiantuntijalausuntoja.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Siviili prosessin käynnistäminen edellyttää periaatteessa oikeudenkäyntimaksujen suorittamista. Maksuista voi kuitenkin saada vapautuksen, jos osoittaa, ettei pysty maksamaan niitä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Jos sinulla ei ole varaa palkata asianajajaa, voit pyytää, että tuomioistuin nimeää sinulle oikeudellisen edustajan viran puolesta. Tätä varten tuomioistuimelle on esitettävä hakemus ja sen liitteenä erityisellä lomakkeella selvitys taloudellisesta tilanteesta.

Voit hakea vahingonkorvausta, vaikka sinulla ei olisi vakinaista asuinpaikkaa Puolassa.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Vahingonkorvauskanne on mahdollista nostaa ainoastaan siviilituomioistuimessa. Tuomioistuin hylkää kanteen, jos et pysty osoittamaan, että rikoksentehtäjä on aiheuttanut vahingon, tai perustelemaan vahingon määrää. Jos vahingonkorvauskanteen liitteenä esitetään rikostuomio, jossa rikoksentehtäjä todetaan syylliseksi, siviilituomioistuin ei voi hylätä vahingonkorvauskannetta.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Siviilituomioistuimen ensimmäisessä oikeusasteessa antamaan tuomioon voi hakea muutosta toisessa oikeusasteessa. Jos sinulla ei ole asianajajaa, tuomioistuin antaa tietoa siitä, miten muutoksenhaku tapahtuu.

Rikosoikeudenkäynnin yhteydessä vahingonkorvausta voi hakea seuraavilla tavoilla:

Voit vaatia, että rikoksentehtäjä veloitetaan korvaamaan rikoksesta aiheutunut vahinko suorittamalla korvaava toimenpide (*środek kompensacyjny*). Jos tällaisen veloitteen määrääminen on erityisen vaikeaa, tuomioistuin voi sen sijaan määrätä rikoksentehtäjän maksamaan ns. täydentävän vahingonkorvauksen (*nawiązka*). Voit esittää vaatimuksesi suullisesti oikeudenistunnossa tai kirjallisesti. Vaatimuksesi voidaan hyväksyä, jos rikoksentehtäjä todetaan syylliseksi rikokseen, josta sinulle on aiheutunut vahinkoa tai haittaa.

Jos rikoksentehtäjälle on määrätty ehdollinen vankeusrangaistus, tuomioistuin voi velvoittaa hänet korvaamaan rikoksesta aiheutuneen vahingon joko kokonaan tai osittain tai määrätä hänet suorittamaan korvaavan toimenpiteen.

Jos tuomioistuin päättää jättää syytteen nostamatta tietyin ehdoin, sillä on velvollisuus määrätä rikoksentehtäjä korvaamaan rikoksesta aiheutunut vahinko kokonaan tai osittain.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jos rikoksentehtäjä veloitetaan korvaamaan vahinko, tuomioistuin toimittaa sinulle jäljennöksen tuomiosta. Jos rikoksentehtäjälle on määrätty ehdonalainen vankeusrangaistus eikä hän korvaa vahinkoa, voit vaatia vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa.

Jos syyte rikoksentehtäjää vastaan on jätetty nostamatta tietyin ehdoin eikä hän korvaa vahinkoa, menettely häntä vastaan aloitetaan uudelleen ja hänet tuomitaan. Tuomioistuin päättää tästä istunnossa, johon myös rikoksen uhrilla on oikeus osallistua.

Siviilituomioistuimen antama tuomio, jossa uhrille määrätään vahingonkorvaus, pannaan tarvittaessa täytäntöön ulosottomiehen (*komornik*) toimesta.

Päivitetty viimeksi: 28/01/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä - Portugal

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Portugalissa korvausta on haettava pääsääntöisesti rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevat tosiseikat voivat olla myös siviilioikeudellisen vastuun perusteena, jos ne vahingoittavat etuja, jotka on mahdollista korvata rahallisesti siviililain mukaisesti.

Rikosprosessilaissa (*Código de Processo Penal*) säädetään liittämisperiaatteesta, jonka mukaan rikoksesta johtuva siviilioikeudellinen korvausvaatimus on esitettävä pääasiana koskevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä. Vaatimus voidaan esittää erikseen riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa ainoastaan rikosprosessilaissa luetelluissa tapauksissa.

Jos uhri asuu EU-maassa ja joutuu rikoksen uhriksi muussa kuin asuinmaassaan, hän voi esittää korvausvaatimuksen asuinmaansa viranomaiselle, joka on toimivaltainen käsittelemään tällaiset vaatimukset ja tekemään asiaa koskevat päätökset. Kyseisen viranomaisen on välitettävä vaatimus sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa rikos on tapahtunut.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhrin on ilmaistava halunsa korvausvaatimuksen esittämiseen silloin, kun hän tekee rikosilmoituksen, tai tutkinnan päättymiseen mennessä. Uhrille ilmoitetaan tällöin syyttämispäätöksestä, ja hänellä on 20 päivää aikaa esittää korvausvaatimus.

Vaikkei korvausvaatimusta olisi esitetty, tuomari voi määrätä omasta aloitteestaan uhrin tilanteen perusteella syytetyn maksamaan uhrille tietyn korvauksen aiheutuneista vahingoista, paitsi jos uhri itse vastustaa korvauksen maksamista.

Väkivaltarikoksen tapauksessa korvausvaatimuksen voi esittää lopullisen ratkaisun antamiseen asti.

Jos uhri on ollut alaikäinen rikosentekohetkellä, korvausvaatimus voidaan esittää vuoden kuluessa uhrin täysi-ikäiseksi tai täysivaltaiseksi tulemisesta.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Korvausta voidaan vaatia

omaisuusvahingoista, joita ovat rikoksesta aiheutuneet vahingot (esimerkiksi sairaalahoidon, lääkärikäyntien ja lääkkeiden kustannukset) sekä uhrin taloudelliset menetykset (esimerkiksi työkyvyttömyysajalta saamatta jäävä palkka).

aineettomista vahingoista, joiden arvoa ei voida mitata taloudellisesti. Niistä voidaan kuitenkin maksaa taloudellinen hyvitys (esimerkiksi vahinko, joka aiheutuu henkilön hyvinvoinnille, kunnialle tai maineelle eli johon liittyy fyysistä kipua, psyykkisiä häiriöitä tai tunneperäistä kärsimystä).

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole. Riittää, että vaatimus sisältää lyhyen kuvauksen tosiseikoista, joihin vaatimus perustuu, sekä aiheutuneista vahingoista ja niiden arvoista.

Jos vaaditun korvauksen määrä on yli 5 000 euroa, on maksettava tuomioistuinmaksu, ja korvausvaatimuksen esittää asianajaja.

Valtion maksama korvaus

Väkivaltarikosten yhteydessä valtio voi maksaa korvauksesta ennakkoa, ja tätä varten on olemassa [oma lomakkeensa](#). Lomakkeessa on ilmoitettava haetun korvauksen määrä, ja siihen on liitettävä muutamia asiakirjoja, kuten uhrin tai muun korvausta hakevan henkilön tuloveroilmoitus rikoksen tapahtumista edeltävältä vuodelta, sekä todisteet lomakkeeseen merkityistä kustannuksista.

Lähisuhdeväkivallan yhteydessä valtio voi maksaa korvauksesta ennakkoa, ja tätäkin varten on olemassa [oma lomakkeensa](#). Lomakkeeseen on liitettävä samat asiakirjat, jotka mainitaan a kohdassa.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Uhrin on esitettävä kaikki asiakirjat, jotka osoittavat aiheutuneet vahingot (ks. 1.1 kohta). Uhrin on ilmoitettava myös todistajat, jotka voivat vahvistaa, että ilmoitetut vahingot ovat aiheutuneet uhrille.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Jos vaadittu korvausmäärä on alle 5 000 euroa, ei tuomioistuinmaksuja tarvitse maksaa. Tällöin uhri voi esittää vaatimuksen itse.

Jos vaadittu korvausmäärä on yli 5 000 euroa, vaatimuksen voi esittää vain uhria edustava asianajaja, ja siitä on maksettava tuomioistuinmaksu, ellei uhrille ole myönnetty oikeusapua.

Väkivaltarikosten ja lähisuhdeväkivallan yhteydessä ennakkomaksua koskeva hakemus lähetetään rikosten uhrien suojelusta vastaavalle lautakunnalle (*Comissão de Proteção às Vítimas de Crimes, CPVC*). Uhrin ei tarvitse maksaa tällöin tuomioistuinmaksuja eikä muitakaan kuluja.

Jos rikos on tehty toisen EU-maan alueella, hakemus voidaan esittää CPVC:lle, jos hakijan vakituinen asuinpaikka on Portugalissa.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Kyllä, oikeusapua voi hakea erilaisissa tilanteissa.

Uhrilla on oikeus konsultoida asianajajaa ja saada oikeudellista neuvontaa asemaansa liittyvissä asioissa menettelyn aikana.

Jos uhri haluaa olla oikeudenkäynnissä mukana asianomistajana, hänen on haettava oikeusapua prosessin alussa. Uhrin on haettava oikeusapua myös, jos hän toimii todistajana ja haluaa avukseen asianajajan eikä hänellä ole varaa kattaa tästä aiheutuvia kustannuksia.

Myös seuraavanlaista oikeusapua voidaan hakea:

tuomioistuinmaksun maksamisesta vapauttaminen kokonaan tai osittain;

asianajajan nimeäminen ja asianajajan palkkioiden maksaminen; tai

tuomioistuinmaksujen ja asianajajan palkkioiden maksaminen osissa.

Huom. Oikeusapuhakemuksia koskevat päätökset tekee [sosiaaliturvalaitos \(Segurança Social\)](#). Se käyttää laskentatapaa, jossa otetaan huomioon hakijan tulot, menot ja varallisuus. Oikeusapuhakemus on esitettävä kirjallisesti lomakkeella, joka on saatavana maksutta sosiaaliturvalaitoksen toimipisteistä. Lomakkeen voi käydä jättämässä henkilökohtaisesti, tai sen voi lähettää postiin tai faksitse. Lomakkeen voi täyttää myös sähköisesti internetissä. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, jotka osoittavat hakijan talousvaikeudet. Hakemuksesta tehdään päätös 30 päivän kuluessa. Hakemuksen jättämisestä ei aiheudu uhrille mitään kustannuksia.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Korvausvaatimus hylätään, jos syytettyä ei tuomita rikoksesta.

Se hylätään myös, jos uhri ei näytä aiheutuneita vahinkoja toteen.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Kyllä voit. Ratkaisusta voi valittaa, jos uhri on osallistunut oikeudenkäyntiin asianomistajana.

Muutosta voi hakea myös yleisillä muutoksenhakukeinoilla (siviiliasioita käsittelevät tuomioistuimet), ellei vaatimusta jostain syystä ole hyväksytty.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Tähän on keinonsa. Ellei syytetty maksa korvausta vapaaehtoisesti, uhri voi nostaa täytäntöönpanokanteen eli vaatia tuomioistuinta panemaan

korvauspäätöksen täytäntöön määräämällä esimerkiksi tulojen, talletusten taikka kiinteän tai irtaimen omaisuuden takavarikoinnista siihen asti, kunnes korvaus on maksettu uhrille kokonaisuudessaan.

Päivitetty viimeksi: 04/10/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Slovenia

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Vahinkoa kärsinyt voi hakea rikosoikeudenkäynnissä rikosentekijältä korvausta **vahingonkorvauskanteella**.

Vahingonkorvausvaatimus esitetään sille elimelle, jolle rikossyyte on esitetty (aluesyyttäjä, **okrožno državno tožilstvo**) tai siinä **tuomioistuimessa**, jossa oikeutta käydään.

Vahingonkorvausvaatimus voi koskea taloudellista korvausta vahingosta, esineiden palauttamista tai tietyn oikeustoimen kumoamista.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Rikoksesta johtuva vahingonkorvausvaatimus käsitellään kantajan hakemuksesta **rikosoikeudenkäynnin** yhteydessä, **ellei oikeudenkäynti pitkiy kohtuuttomasti tämän vuoksi**.

Vahingonkorvausvaatimuksen voi esittää rikosoikeudenkäynnin yhteydessä **sihen asti, kun pääkäsitely ensimmäisessä oikeusasteessa päättyy**. Jos korvaukseen oikeutettu ei ole esittänyt korvausvaatimusta rikosoikeudenkäynnissä syytteen nostamiseen mennessä, **hänelle kerrotaan**, että vaatimuksen voi esittää pääkäsitelyn päättymiseen asti.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Henkilön, jolla on oikeus hakea korvausta, on **eriteltävä vaatimuksensa tarkasti ja esitettävä todisteet** sen tueksi (esim. todistukset, laskut ja lääkärinlausunnot). Vaatimuksen tarkka erittely tarkoittaa, että hakija määrittelee mahdollisimman tarkasti vahinkojen lajin ja suuruuden sekä vahingonkorvaustavan.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vahingonkäräjien vaatimuksen sisältö on näytettävä toteen tavanomaisin keinoin (esim. todistusten, laskujen ja terveyttä koskevien asiakirjojen avulla).

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Kussakin menettelyn vaiheessa maksetaan tuomioistuinmaksu, joka määräytyy vaatimuksen arvon perusteella.

Maksun, joka peritään vahingonkorvausvaatimuksen ottamisesta käsittelyyn rikosoikeudenkäynnissä (kokonaan tai osittain), suorittaa vastaaja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Ulkomaalaisella (joka ei asu Sloveniassa) on oikeus saada oikeudenkäynnissä maksutonta oikeusapua (oikeudellista neuvontaa, oikeudellista edustusta ja muita oikeudellisia palveluja varten sekä oikeudenkäyntikulujen maksamiseen) **vastavuoroisuusperiaatetta noudattaen** tai Sloveniaa velvoittavien **kansainvälisten sopimusten ehdoin** ja edellytyksin.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin hyväksyy vahingonkorvausvaatimuksen osittain tai kokonaan vain, jos tekijä tuomitaan (todetaan tuomiossa syylliseksi). Muissa tapauksissa (joissa rikosoikeudenkäynnin yhteydessä saadut tiedot eivät anna luotettavaa perustaa ratkaista asiaa osittain tai kokonaan) vahingonkäräjää kehoitetaan **nostamaan vahingonkorvauskanne**. **Rikostuomioistuin ei kuitenkaan voi hylätä vaatimusta**.

Tuomioistuin **kehottaa vahingonkäräjää** nostamaan vahingonkorvauskanteen **riitaoikeudenkäynnissä** silloinkin, kun se **vapauttaa vastaajan** syytteistä, **hylkää syytteet**, päättää syyttämättä jättämisestä tai päättää **lykätä** rikosoikeudenkäyntiä.

Jos tuomioistuin **ei ole rikosasiassa toimivaltainen**, se **ilmoittaa vahingonkäräjälle**, että tämä voi esittää korvausvaatimuksensa rikosoikeudenkäynnissä, joka käynnistetään tai jota jatketaan **toimivaltaisessa tuomioistuimessa**.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Vahingonkäräjä voi riitauttaa tuomioistuimen tuomion ainoastaan rikosoikeudenkäynnin kuluista tehdyn päätöksen osalta.

Poikkeuksena ovat ainoastaan tapaukset, joissa yleinen syyttäjä ottaa vahingonkäräjältä syytetoimet hoitaakseen. Tällöin vahingonkäräjä voi valittaa kaikista tuomion osista, jotka voi riitauttaa, myös vahingonkorvausvaatimusta koskevasta päätöksestä.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Kun vahingonkorvausvaatimuksesta tehdystä päätöksestä tulee lainvoimainen, vahingonkäräjä voi pyytää tuomioistuinta, joka on ratkaissut asian ensimmäisenä oikeusasteena, antamaan päätöksestä oikeaksi todistetun jäljennöksen, jossa todetaan, että päätös on täytäntöönpanokelpoinen.

Tuomio on täytäntöönpanokelpoinen, jos siitä on tullut lainvoimainen ja määräaika sen vapaaehtoiselle noudattamiselle on päättynyt. Lainvoimainen tuomio on täytäntöönpanokelpoinen väline, jonka toimivaltainen tuomioistuin panee täytäntöön täytäntöönpanomenettelyä koskevien säännösten mukaisesti.

Toimivaltaiselle paikallistuomioistuimelle esitetään tuomioon perustuva täytäntöönpanohakemus, jossa mainitaan myös täytäntöönpanotapa (esim. pidätys palkasta, pankkitilillä olevista varoista, irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta).

Ulkomaalaisella (joka ei asu Sloveniassa) on rikosoikeudenkäynnissä oikeus saada **maksutonta oikeusapua vastavuoroisuusperiaatetta noudattaen** tai Sloveniaa velvoittavien kansainvälisten sopimusten ehdoin ja edellytyksin.

Päivitetty viimeksi: 12/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [sk](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenntaan parhaillaan.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Slovakia

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikosentekijältä voidaan vaatia vahingonkorvausta rikosoikeudenkäynnissä joko suullisesti, jolloin vaatimus kirjataan pöytäkirjaan, tai esittämällä erillinen kirjallinen vaatimus. Uhrilla, jolla on lain mukaan oikeus vaatia syytetyltä korvausta rikoksen hänelle aiheuttamista vahingoista, on myös oikeus vaatia, että tuomioistuin tuomiossaan velvoittaa syytetyt korvaamaan nämä vahingot. Uhrin on esitettävä tämä vaatimus viimeistään ennen tutkinnan tai nopeutetun tutkinnan päättymistä. Vaatimuksesta on käytävä ilmi vahingonkorvauksen syyt ja haetun vahingonkorvauksen suuruus. Uhri saa käsittelyn yhteydessä tiedon oikeudesta korvaukseen ja siitä, miten tätä oikeutta voidaan käyttää.

Jos on olemassa perusteltu huoli siitä, että uhrin oikeus saada korvaus rikoksen aiheuttamista vahingoista ei toteudu tai että sen toteutuminen vaikeutuu, korvaus voidaan pidättää vahinkojen todennäköiseen määrään saakka syytetyt omaisuudesta tai muista omistusoikeuksista. Korvauksen pidättämisestä päättää tuomioistuin syyttäjän tai uhrin esityksestä ja esitutkinnan yhteydessä syyttäjä uhrin hakemuksesta. Esitutkinnan yhteydessä syyttäjä voi esittää tämän vaatimuksen myös ilman uhrin hakemusta, jos uhrin etujen suojelu sitä vaatii, varsinkin jos menettely uhkaa viivästyä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Jotta vahingonkorvausvaatimus voidaan ratkaista rikosoikeudenkäynnissä, uhrin on jätettävä vaatimus ennen tutkinnan tai nopeutetun tutkinnan päättymistä.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Jotta tuomioistuin voi käsitellä vahingonkorvausvaatimuksen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, uhrin on tehtävä vaatimus asianmukaisesti ja ajoissa. Vahingonkorvausvaatimus katsotaan tehdyksi ajoissa, jos se jätetään tutkinnan loppuun mennessä, mikä tarkoittaa sitä, että vaatimus on tehtävä periaatteessa ennen tutkinta-aineiston lopullisen tarkastelun päättymistä. Vahingonkorvausvaatimuksessa on esitettävä sen perustelut ja uhrin vaatiman vahingonkorvauksen suuruus. Kun tuomioistuin tämän jälkeen päättää vahingonkorvauksesta rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, se on sidottu uhrin määrittämään vahinkojen määrään.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Tutkinnan aikana on esitettävä näyttöä siitä, että vahingonkorvausvaatimus on perusteltu ja että aiheutuneen vahingon suuruus käy siitä luotettavasti selville. Jos kyseessä on henkilövahinko, tutkinnan yhteydessä voidaan nimetä asiantuntija arvioimaan terveyshaitan suuruus.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Vahingonkorvausvaatimuksen esittämisestä rikosoikeudenkäynnin yhteydessä ei peritä maksuja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhrille, joka nostaa vahingonkorvauskanteen ja joka ei voi maksaa tähän liittyviä kuluja omista varoistaan, voidaan määrätä edustajaksi asianajaja, mikäli tämä katsotaan tarpeelliseksi uhrin etujen suojelemiseksi. Edustajan voi määrätä esitutkinnan yhteydessä syytteen nostamisen jälkeen esitutkinnasta vastaava tuomari syyttäjän esityksestä ja tuomioistuinkäsittelyssä myös oikeuden puheenjohtaja omasta aloitteestaan. Uhrin on näytettävä toteen, ettei hänellä ole riittäviä varoja.

Lainvalvontaviranomaisen on ensikontaktin yhteydessä annettava uhrille kirjalliset tiedot hänen oikeuksistaan rikosoikeudellisessa menettelyssä sekä uhreja auttavista organisaatioista ja niiden tarjoamista palveluista. Tähän palveluun sisältyy myös oikeudellisen neuvonnan antaminen.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Jos näytön perusteella ilmenee, ettei rikoksentekijää voida velvoittaa vahingonkorvauksiin, tai jos päätös vahingonkorvauksiin velvoittamisesta edellyttäisi lisänäyttöä, joka ylittää rikosoikeudellisen menettelyn tarpeet.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Kyllä, uhri voi valittaa tällaisesta päätöksestä vahingonkorvausta koskevan tuomiolauselman osalta.

Jos muutoksenhakua ei hyväksytä, uhri voi vaatia vahingonkorvauksia siviilioikeudellisessa menettelyssä suoraan rikoksentekijältä. Väkivaltarikosten tapauksessa uhri voi pyytää oikeusministeriöltä korvausta ruumiinvamman ja henkisen kärsimyksen aiheuttamasta vahingosta, kun on kyse tietyistä vapautta ja ihmisarvoa loukkaavista rikoksista.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jos rikoksentekijä ei noudata vapaaehtoisesti velvoitteitaan, jotka tuomioistuin on määrännyt rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, uhri saa tuomion tultua täytäntöönpanokelpoiseksi täytäntöönpanoperusteen, jota hän voi käyttää rikoksentekijää vastaan tuomion pakkotäytäntöönpanossa. Uhri voi saada tähän oikeusapua asianajajalta.

Päivitetty viimeksi: 18/05/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstiin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Suomi

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikoksesta aiheutuvat korvausvaatimukset käsitellään yleensä rikosasian käsittelyn kanssa samassa oikeudenkäynnissä, mutta ne voidaan myös erottaa käsiteltäviksi eri oikeudenkäynnissä.

Voit pyytää, että syyttäjät esittää rikokseen perustuvat korvausvaatimuksesi oikeudessa. Tästä on hyvä ilmoittaa jo poliisille esitutkinnassa. Syyttäjät voi ajaa korvausvaatimusta puolestasi, jos asia on yksinkertainen ja selvä. Jos syyttäjät ei esitä korvausvaatimusta, hän ilmoittaa siitä sinulle kirjallisesti.

Voit myös itse ajaa vahingonkorvausvaatimustasi tuomioistuimessa rikosasian käsittelyn yhteydessä tai tehtävän voi puolestasi hoitaa oikeudellinen avustaja.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Jos vaadit tekijältä korvauksia, sinun on ilmoitettava siitä esitutkinnassa poliisille tai viimeistään tuomioistuimelle, kun asiaa käsitellään oikeudessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Jos olet rikoksen uhri, voit vaatia korvausta:

vahingon yhteydessä rikkoutuneesta tai kadonneesta omaisuudesta
tarpeellisista sairaanhoitokustannuksista ja muista tarpeellisista kuluista
ansionmenetyksestä

kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta

pysyvistä haitasta sekä

henkisestä kärsimyksestä. Henkisestä kärsimyksestä voidaan tuomita korvausta, jos teko on:

loukannut vapauttasi, rauhaasi, kunniaasi tai yksityiselämäsi

syrijnyt sinua,

loukannut henkilökohtaista koskemattomuuttasi

tai vakavasti loukannut ihmisarvoasi muulla tavalla.

Myös läheiselläsi saattaa olla oikeus kohtuulliseen korvaukseen tarpeellisista kuluista ja ansionmenetyksestä, jotka heille on aiheutunut hoitamisestasi rikoksesta aiheutuneiden vammojen vuoksi.

Jos olet huolehtinut rikoksen johdosta surmansa saaneen hautaamisesta, sinulla on oikeus vaatia vahingon aiheuttajalta korvausta hautaamisesta aiheutuneista kustannuksista. Myös surmansa saaneen vanhemmilla, lapsilla ja aviopuolisolla sekä muulla näihin rinnastettavalla surmansa saaneelle erityisen läheisellä henkilöllä on lisäksi oikeus kohtuulliseen korvaukseen heille aiheutuneista hautaamiseen liittyvistä kustannuksista.

Tuomioistuin ei saa tuomita muuta tai enempää kuin mitä olet asianosaisena vaatinut. Esittämäsi korvausvaatimukset muodostavat siis ylärajan tuomittaville korvauksille. Sinulla on myös oikeus vaatia korkoa vaatimillesi korvausmäärille. Jos sinut on kutsuttu asian selvittämiseksi henkilökohtaisesti tuomioistuimeen, sinulla on oikeus saada päivärahaa sekä korvaus matkakustannuksista ja ansionmenetyksestä.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Erityistä lomaketta ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vahingon määrän osoitat esittämällä kuitit niistä menoista, joita rikos on aiheuttanut. Myös korvattavaksi vaaditusta ansionmenetyksestä, vakuutuksen omavastuusuudesta sekä asian selvittämiseen liittyvistä mahdollisista matka- ja muista kuluista on esitettävä tositteet.

Kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta sekä pysyvästä haitasta määrätään korvaus ottamalla huomioon vahingon laatu ja vaikeusaste, sen edellyttämän hoidon laatu ja kestoaika sekä haitan kestoaika. Pysyvästä haitasta määrätään korvaus ottamalla huomioon henkilövahingon laatu ja vaikeusaste sekä vahinkoa kärsineen ikä. Korvausta korottavana tekijänä voidaan lisäksi ottaa huomioon henkilövahingosta vahinkoa kärsineelle aiheutunut elämänlaadun erityinen heikentyminen. Näiden osoittamiseksi tarvitsit vammojen laatua sekä niiden hoitamiseksi tarvittavaa hoitoa selventävät lääkärinlausunnot.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Asian käsittelystä kärjäoikeudessa ei peritä oikeudenkäyntimaksua, jos korvausvaatimusta ajetaan syyttäjän ajaman syyteasian yhteydessä. Jos korvausvaatimuksia ajetaan erillisenä siviiliasiana, asian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksu.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Jos edellytykset oikeusavun saamiseksi täyttyvät, oikeusapua voi saada sekä esitutkintaa että oikeudenkäyntiä varten. Lisäksi lähisuuhdeväkivallan, seksuaalirikoksen taikka uhrin henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan vakavan rikoksen uhri voi saada valtion varoilla palkatun avustajan. Oikeusapua voi saada Suomen tuomioistuimessa käsiteltävään asiaan, vaikka ei asuisi Suomessa.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Mikäli olet esitutkinnassa ilmoittanut halukkuutesi ajaa itse tai asiamiehen toimesta korvausvaatimuksiasi tai syyttäjää ei ota vaatimuksiasi ajettavakseen, kärjäoikeus tiedustelee sinulta mahdollisia korvausvaatimuksiasi. Kärjäoikeus voi asettaa määrääjän, johon mennessä korvausvaatimus tulisi kärjäoikeudelle toimittaa. Kirjallisen vaatimuksen toimittamatta jättäminen voi johtaa siihen, että kärjäoikeus ei tutki myöhemmin esitettyä korvausvaatimustasi.

Tuomioistuin hylkää korvausvaatimuksesi, jos sen tueksi ei ole esitetty riittävää näyttöä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Mikäli haluat valittaa kärjäoikeuden ratkaisusta, sinun tulee ilmoittaa kärjäoikeudelle tyytymättömyyttä seitsemän päivän kuluessa tuomion antamisesta. Tyytymättömyydestä ilmoittetuasi voit valittaa tuomiosta toimivaltaiseen hovioikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava kärjäoikeudelle 30 päivän kuluessa kärjäoikeuden tuomion antamisesta. Pääsääntöisesti tarvitaan jatkokäsittelylupa, jotta hovioikeus ottaisi asian täysimittaiseen käsittelyyn.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jollei vastaaja maksa tuomittua korvausta vapaaehtoisesti, voit hakea saatavaasi ulosottoteitse. Sinun pitää toimittaa ulosottomiehelle ulosottohakemus ja liittää siihen tuomioistuimen päätös, jolla oikeutesi vahingonkorvaukseen on vahvistettu. Ulosottohakemus tehdään velallisen asuin- tai kotipaikan ulosottomiehelle. Jos velallisia on useita ja he asuvat eri paikkakunnilla, riittää hakemuksen tekeminen yhdelle ulosottomiehelle. Ulosottovirastosta voit kysyä tarkempia ohjeita korvauksen hakemiseen. Ulosottovirastojen yhteystiedot löydät [täältä](#) (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Päivitetty viimeksi: 01/04/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä - Ruotsi

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Ensi kädessä tulisi olla yhteydessä poliisiin tai syyttäjään. Heidän velvollisuutenaan on tutkia myös vahinkoa kärsineen henkilön vahingonkorvausvaatimukset. Jos sinulla ei ole oikeudenkäynnissä omaa asiamiestä, syyttäjän pitäisi lähtökohtaisesti ajaa asianomistajan vahingonkorvauskannetta rikosentekijää vastaan, jos tämä tapahtuu rikosasian yhteydessä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Se olisi esitettävä jo esitutkinnan aikana, jotta vaatimus voidaan tutkia ja kerätä todisteita. Vaatimus on kuitenkin mahdollista esittää aina siihen asti, kun rikosasian pääkäsittely alkaa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista vai molemmat)?

Ruotsin vahingonkorvausoikeus pohjautuu hyvityksiin – vahinkoa kärsineen pitäisi mahdollisuuksien mukaan päästä takaisin siihen taloudelliseen tilanteeseen, jossa hän olisi ilman vahinkoa. Tämä tarkoittaa, että vahingonkorvausta voi hakea kaikista vahingosta aiheutuneista taloudellisista menetyksistä. Vahinkoa kärsineen henkilön on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan rajoitettava vahinkoja.

Vahingonkorvauksia voi saada

henkilövahingoista, mukaan lukien kulut (sairaanhoidosta ym.), ansionmenetykset, ohimenevän fyysisen ja psyykkisen kärsimyksen (kipu ja särky), pysyvät ulkonäköhaitat (vammat) ja pysyvät toiminnalliset vammat (invaliditeetti)

henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkauksesta, kun rikos kohdistuu vahinkoa kärsineeseen henkilöön, vapauteen, rauhaan tai kunniaan ja loukkaus on vakava

esinevahingosta, esim. varastetusta tai vahingoittuneesta omaisuudesta

puhtaasta varallisuusvahingosta eli puhtaasti taloudellisesta vahingosta, joka liittyy esim. petokseen tai kavallukseen.

Vaatimus on eriteltävä asianmukaisten otsikoiden alle, ja siitä on tehtävä yhteenveto. Voit saada vahingonkorvauksista korkoa rikoksen tapahtumapäivästä tai siitä aiheutuneen vahingon syntymispäivästä lukien. Myös korosta on esitettävä vaatimus, jotta tuomioistuin voi määrätä sen maksettavaksi.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Vaatimusten esittämiseen voi käyttää poliisilta ja syyttäjältä saatavia lomakkeita.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Osa korvausvaatimuksen tueksi vaadittavasta näytöstä kerätään yleensä esitutkinnassa, ja syyttäjä voi käyttää sitä rikoksen toteen näyttämiseen. Näissä on kyse esimerkiksi rikoksen olosuhteista ja siitä, mitä vahinkoja rikoksesta on aiheutunut.

Asianomistajan on pystyttävä esittämään todisteet esittämiensä vaatimusten tueksi, esimerkiksi kuluista (kuitit), ansionmenetyksistä (näyttö vahingosta /sairauslomasta ja menetetyistä ansioista), esinevahingoista (asiakirjat, joista ilmenee tuhoutuneen omaisuuden arvo tai vahingoittuneen omaisuuden korjauskustannukset / arvon aleneminen).

Loukkauksesta asianomistajan ei tarvitse esittää vaatimuksensa tueksi erityisiä todisteita. Loukkauksesta tuomittava korvaus on rikoksesta annettavan tuomion mukainen.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei, maksuja ei peritä, kun vahingonkorvauskanne käsitellään rikosasian kanssa.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Asianomistajalla / vahinkoa kärsineellä on joissakin tapauksissa oikeus oikeudelliseen avustajaan rikosprosessissa. Tämä koskee esimerkiksi törkeitä väkivaltarikoksia, seksuaalirikoksia, lähisuhteessa tapahtuvia rikoksia ja muita tilanteita, joissa avustaja on selvästi tarpeen. Jos haluat käyttää avustajaa, voit ilmoittaa siitä poliisille tai syyttäjälle, joka toimittaa pyynnön eteenpäin tuomioistuimelle. Tuomioistuin päättää avustajan osoittamisesta. Avustaja auttaa ja tukee läpi menettelyn ja valmistelee ja hoitaa myös vahingonkorvauskanteen. Valtio maksaa asianomistajan mahdollisen avustajan kulut.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksenteikijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuimet hylkäävät rikosasian yhteydessä esitetyt vahingonkorvausvaatimukset hyvin harvoin, vaikka se on mahdollista.

Toisinaan tuomioistuin käsittelee rikosasian ja vahingonkorvausasian erikseen. Näin voidaan toimia, jos vahingonkorvausvaatimus on monimutkainen tai riittämättömästi valmisteltu ja rikosasian käsittely pitkiä aikoja. Tässä tapauksessa rikosasia käsitellään ensin ja vahingonkorvausvaatimus sen jälkeen. Tällöin syyttäjät ei voi enää auttaa vahingonkorvausasian ajamisessa. Vahinkoa kärsineen kannalta on yleisesti ottaen parempi, että vahingonkorvauskanne on valmisteltu siten, että se voidaan ratkaista rikosasian yhteydessä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Tuomioistuimen on annettava kuhunkin tilanteeseen sopivat valitusohjeet, joissa kuvataan muutoksenhakuprosessi.

Vakuutuskorvaukset eivät yleensä riipu siitä, onko vahingonkorvauskysymystä käsitelty tuomioistuimessa, eli vahingoista voi ilmoittaa vakuutusyhtiölle. Rikosvahinkojen tapauksissa vahingonkorvausvaatimukset pitää osoittaa ensisijaisesti suoraan rikoksenteikijälle, jos tämä on maksukykyinen. Jos rikoksenteikijä ei ole maksukykyinen eikä vahingoista saa muuten korvausta, rikosvahingoista voidaan maksaa korvausta, vaikka vahinkoa kärsinyt henkilö ei ole nostanut vahingonkorvauskannetta rikoksenteikijää vastaan.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksenteikijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi, tuomioistuin lähettää sen Ruotsin ulosottoviranomaiselle eli kruununvoudille (*Kronofogden*). Ulosottoviranomainen tiedustelee tällöin, haluatko apua vahingonkorvausten perimisessä, ja tutkii rikoksenteikijän varallisuuden, jos vastaan myöntävästi. Jos rikoksenteikijällä on riittävästi varoja, vahingot korvataan. Jos rikoksenteikijä ei pysty maksamaan, saat tästä ilmoituksen ulosottoviranomaiselta. Jos et saa vahingonkorvauksia myöskään vakuutuksesta, sinun on mahdollista saada rikosvahingoista valtion maksamaa korvausta.

Päivitetty viimeksi: 09/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksenteikijältä - Englanti ja Wales

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksenteikijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Lainsäädännössä vahingonkorvauksella tarkoitetaan vahingon tai vamman perusteella yleensä rahana maksettavaa korvausta. Korvauskanteet käsitellään siviilituomioistuimissa, eikä niillä useimmiten ole mitään tekemistä rikoksen tai rikoksenteikijän kanssa. Vahingonkorvausta voi hakea myös, jos on loukkaantunut väkivaltarikoksen yhteydessä. Tällöin kyseessä on rikosvahingon korvaaminen, mikä on eri asia kuin vahingonkorvauksen hakeminen siviilioikeudellisen vahingonkorvausvastuun nojalla.

Tuomioistuin voi määrätä rikoksenteikijän maksamaan uhrille taloudellista korvausta tälle aiheutuneesta henkilövahingosta tai aineellisesta menetyksestä tai vahingosta. On tärkeää, että rikoksenteikijä joutuu vastaamaan rikoksella aiheuttamastaan vahingosta. Tuomioistuimet on veloitettu harkitsemaan vahingonkorvauksen määräämistä soveltuviin tapauksissa. Lisäksi on poistettu vahingonkorvauksille asetettu 5 000 punnan yläraja Magistrates' Court -tuomioistuimissa käsiteltävissä tapauksissa, joissa rikoksenteikijä on 18 vuotta täyttänyt. Saamiensa valtuuksien nojalla tuomioistuimet voivat määrittää uhrille maksettavan korvauksen määrän rikoksenteikijän maksukykyyn mukaan. Kyseessä on korjaava toimenpide.

Vahingonkorvausta voi hakea, jos toisen henkilön teon tai laiminlyönnin seurauksena on aiheutunut esimerkiksi ansiotulojen tai omaisuuden menetys tai henkilövahinko. Korvausvaatimus esitetään siviilituomioistuimelle erillään mahdollisesta rikosoikeudenkäynnistä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Vahingonkorvausvaatimus ei ole millään tavoin riippuvainen mahdollisesta rikosoikeudenkäynnistä. Rikostuomiota voidaan kuitenkin käyttää vahingonkorvauskanteen käsitelyssä todisteena siitä, että rikoksenteikijä on tehnyt sen, mistä häntä syytetään. Joissain tapauksissa voi sen vuoksi olla aiheellista odottaa rikosoikeudenkäynnin päättymistä ennen kuin vahingonkorvauskanne nostetaan.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vahingonkorvausvaatimuksessa voidaan mainita eri korvausperusteita tapauksen mukaan. Vaatimuksen perusteena voi siis olla esimerkiksi rahan tai ansiotulojen menetys, omaisuusvahinko tai henkilövahingon kyseessä ollessa kipu ja särky sekä elämänlaadun heikentyminen. Vahingonkorvauksella on tarkoitus palauttaa tilanne sellaiseksi kuin se oli ennen vahinkoa. Eri korvausvaatimukset on täsmennettävä.

Tuomioistuimen myöntämä vahingonkorvaus pienentää rikosvahinkojen korvausjärjestelmästä myönnettävää korvausta vastaavalla määrällä.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Kyllä. Englannissa ja Walesissa vahingonkorvausvaatimus tehdään lomakkeella N1. Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. Kun korvausvaatimus liittyy Euroopassa tapahtuneeseen rikokseen ja sen arvo on alle 5 000 euroa, voidaan käyttää myös eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä tai eurooppalaista maksamismääräystä. Ks. <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Korvausvaatimuksen kohteena olevista seikoista tehdään todennäköisyysarviointi. Tätä varten kantajan on esitettävä riittävä näyttö siitä, että vastaaja on tehnyt väitetyn teon ja että vahinko on aiheutunut kyseisestä teosta. Lisäksi on näytettävä toteen vahingon määrä. Yleensä todisteeksi on esitettävä esimerkiksi kuitteja ja palkkatodistuksia, kun kyseessä on rahallinen menetys, ja ruumiinvammoista lääkärintodistus.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Kyllä. Näiden kulujen määrä riippuu vaatimuksen arvosta. Lisätietoja on osoitteessa <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng.pdf>

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Siviiliasioissa oikeusapua on saatavilla niukasti, ja sen myöntäminen riippuu vahingonkorvauskanteen luonteesta. On epätodennäköistä, että oikeusapua myönnettäisiin hakijalle, joka ei asu Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility> Siviilioikeudenkäynneissä kantajat tekevät usein heitä edustavan asianajajan kanssa sopimuksen, jonka mukaisesti tämä saa korvauksen vain, jos hän voittaa asian asiakkaansa hyväksi (nk. "no win, no fee" -järjestely). <https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Vahingonkorvauskanteita ei käsitellä rikostuomioistuimessa. Korvaus- ja rikosasiat eivät ole toisistaan riippuvaisia.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Päätös siitä, kannattaako siviilioikeudenkäynnissä annetusta ratkaisusta valittaa, on tehtävä tapauskohtaisesti. Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Englannin ja Walesin oikeusjärjestelmän mukaan kantajana oleva velkoja voi valita täytäntöönpanotavan vapaasti. Siviilituomioistuimissa on käytössä erilaisia menettelyjä, joiden avulla kantajana oleva velkoja voi varmistaa tuomion täytäntöönpanon. Näitä ovat ulosmittaus, ansiotulojen pidätys, pankkitalletusten ulosmittausmääräys, vakuustakavarikko ja omaisuuden pakkomyynti. Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>

Päivitetty viimeksi: 08/10/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Pohjois-Irlanti

Nämä kysymykset olisi osoitettava hakijalle, hänen edustajalleen ja tuomioistuimille.

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

-

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

-

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

-

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

-

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

-

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

-

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

-

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

-

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

-

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

-

Päivitetty viimeksi: 08/10/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentekijältä - Skotlanti

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Jos syytetty tunnustaa syyllisyytensä tai hänet todetaan syylliseksi, tuomioistuin voi määrätä syytetyn maksamaan uhrille korvausta. Tuomioistuin ottaa yhteyttä, jos korvausmääräys annetaan. Jos uhri ei halua korvausta, hänen on ilmoitettava asiasta syyttäjävirstalolle (Crown Office and Procurator Fiscal Service) mahdollisimman pian.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Ei sovelleta.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Ei sovelleta.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei sovelleta.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Ei sovelleta.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei sovelleta.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Ei sovelleta.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Ei sovelleta.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Ei sovelleta.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Ei sovelleta.

Päivitetty viimeksi: 04/05/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.